

7
(1429)-сон
14-феврал
2020

ERURSEN SHOH, AGAR OGOHSEN SEN
AGAR OGOHSEN SEN, SHOHSEN SEN

Xabar

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI NASHRI

1992-yil martdan chiqa boshlagan www.xabar.uz

УШБУ СОҢДА:

ҲАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ

IT-Паркка қизиқиш
нима учун баланд? **2-бет**

ПРЕСС-ТУР

Журналистлар
“Ўзбектелеком” АҚ
қўнғироқларга хизмат
кўрсатиш ягона
маркази фаолияти билан
танишди **3-бет**

ИНТЕРВЮ

Жамият илм-фан билан
ривожланади **5-бет**

ПАРЛАМЕНТ

В работу с обращениями
граждан будут внедрены
современные ИКТ **6-бет**

КЎЗГУ

Совчилар —
қиз овловчилар **8-бет**

ИНТЕРНЕТ

Хитой бутун бошли
мамлакатларни интернетдан
ўзиб қўйиши мумкин **12-бет**

ҚАЙТАР ДУНЁ

“Боқий” президент қасрдан
қамоққа равона бўлди **13-бет**

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини Илм–маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йилида амалга оширишга оид давлат дастури лойиҳаси жамоатчилик муҳокамасига қўйилди.

Давлат дастурининг бир банди “Рақамли иқтисодиёт”ни жадал ривожлантириш, инсон фаолиятининг барча соҳаларига рақамли технологияларни кенг жорий этиш, жумладан, соғлиқни сақлаш ва таълим соҳаларига, иқтисодиётнинг реал секторидида ишлаб чиқариш ва бошқариш тизимларини автоматлаштириш, ахборот тизимининг яхлитлиги ва барқарор фаолиятини ҳамда ахборот хавфсизлигини таъминлашга қаратилган. Қуйида дастур лойиҳасидан ўрин олган вазифаларнинг энг муҳимлари ҳақида маълумот берамиз.

4-бет ▶

➔ БЕШ МУҲИМ ТАШАБУС

Microsoft мутахассисларидан “Кодлаш соати”

Муҳаммад ал-Хоразмий номидаги ихтисослаштирилган мактаб ўқувчилари учун Microsoft компанияси мутахассислари иштирокида “Кодлаш соати” (“Hour of code”) номи оид очик дарс ўтказилди.

Бир соатлик дарс давомида ўқувчилар мантиққа асосланган буйруқ блокларидан фойдаланиб турли дастурларни қуришди, шунингдек, Scratch дастурида ўз малакаларини оширди. Очик дарсда мактабнинг 200га яқин ўқувчиси иштирок этди. Дарс якунида Microsoft компанияси ва ихтисослаштирилган мактаб ўртасида ҳамкорлик меморандуми ҳам имзоланди. Унга кўра, эндиликда компания мутахассислари ҳар ойда бир марта мактаб ўқувчилари учун очик дарс ўтиб беришади. Бу орқали ўқувчилар дастурлаш соҳасидаги сўнгги янгиликлардан ҳам хабардор бўлиб боришади.

Маълумот учун, “Hour of code” — бу энг йирик ўқув тадбири ҳисобланади. Бир соатлик дарс шаклида ташкил қилинадиган бу тадбир дастурлашнинг мураккаблиги ҳақидаги афсоналарни йўққа чиқаради. Чунки у ҳар бир инсон дастурлаш асосларини ўрганиши мумкинлигини намоён этиш учун мўлжалланган.

2019 йилда бутун дунё бўйича рўйхатдан ўтказилган шу каби дарслар сони 140 мингдан ортиқни ташкил қилди. 910 миллиондан ортиқ ўқувчи ҳамда ўқитувчилар шу тизимда машғулот ўтишди.

Тошкент шаҳридаги Амита университетида халқаро семинар ўтказилди

Тошкент шаҳридаги Амита университетидида Жаҳон банки ва Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ҳамда Инновацион ривожланиш вазирлиги билан ҳамкорликда ташкил этилган “Ақли шаҳар”нинг рақамли иқтисодиётни ривожлантиришдаги роли тўғрисида семинар бўлиб ўтди.

Тадбирда Пусан “Ақли шаҳар” лойиҳаси бўйича стратег ва етакчи тадқиқотчи Жон-Сунг Хван, Жаҳон банкининг катта иқтисодчиси, Smart City Global ҳамкорлик дастурининг раҳбари Хюнг Гонг Ванг, Smart тармоғининг асосчиси Бобур Раҳимов ва бошқалар сўзга чиқишди.

Вазирлик ва идоралар ходимлари, журналистлар, тадқиқотчилар ҳамда Тошкент шаҳридаги Амита университети талабалари рақамли иқтисодиётнинг ўрни, қисқа вақт ичида муаммо ва ечим ўртасидаги тафовутни бартафр этишга қандай ёрдам бериши ҳақида маълумот олдилар.

Шунингдек, вазирлик ва идоралар ходимлари учун Ўзбекистонда “ақли шаҳар”ларни ривожлантириш истиқболлари ва ривожланган мамлакатларнинг рақамли иқтисодиётни жорий этиш тажрибасини муҳокама қилиш мақсадида давра суҳбати ташкил этилди.

КОРОНАВИРУС ҚАНЧАЛИК ХАВФЛИ?

Хитойдан тарқаган янги турдаги коронавируснинг тарқалувчанлик хусусияти, 2020 йилдаги атипик пневмонияга таққосланганда, юқори: коронавирус бир бемордан 3,8 кишига ўтади, атипик пневмония эса — 3 кишига.

Коронавирусдан ўлим эҳтимоли ~ 2 фоизга тенг, яъни аксарият аналогларига солиштирилганда, анчайин “беозор”.

Касалланганлар сони Хитой аҳолисига (1,4 млрд.) нисбатан ҳисобланса, 0,0012 фоиз, яъни эпидемия (~ 0,5 фоиз) даражасига чиққани йўқ.

Манба: Novayagazeta.ru

2 | ХАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ

Umadan
umagacha

IT-ПАРККА ҚИЗИҚИШ

НИМА УЧУН БАЛАНД?

► **Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 6 феврал куни нефт-газ саноатидаги ишлар натижадорлиги, табиий газ ва суюқ углеводородлар қазиб олиш ҳажмини ошириш бўйича жорий йилги вазифалар муҳокамасига бағишланган йилгилиш ўтказди.**

► **Жорий йилнинг 11 феврал куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида коррупцияга қарши курашиш ҳамда жамоатчилик назорати тизимларини такомиллаштириш масалалари бўйича йилгилиш бўлиб ўтди. Унда Адлия вазирлиги ва Бош прокуратурага Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тараққиёт дастури билан ҳамкорликда вазирлик компания ва ҳоқимликларда ички коррупцияга қарши чораларни ишлаб чиқувчи ва амалга оширувчи "комплаенс назорат" тизимини жорий этиш вазифаси қўйилди. Хорижий экспертларни жалб қилган ҳолда, давлат хизматчилари молмулки ва даромадларини декларация қилиш тизимининг барча ташкилий-ҳуқуқий асосларини ишлаб чиқиб, амалиётга киритиш шартлиги таъкидланди**

► **Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 12 феврал куни маҳалла тизимини такомиллаштириш, маҳаллаларда тинчлик-осойишталикни мустаҳкамлаш, жиноятчиликнинг олдини олиш масалалари бўйича видеоселектор йилгилиши ўтказилди. Давлатимиз раҳбари маҳаллаларда тўпланиб қолган муаммо ва камчиликларга самарали ечим топиш, тинчлик-осойишталикни асраб-авайлаш йўлида барча саъй-ҳаракатларни бirlаштириш шартлигини таъкидлади. Ушбу улкан соҳага масъул алоҳида давлат идораси – Маҳалла ва оила масалалари вазирлигини ташкил этиш таклифи билдирилди.**

► **Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 12 феврал куни Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин билан телефон орқали мулоқот қилди. Мулоқот чоғида олий даражадаги тадбирлар режаси муҳокама қилинди. Мамлакатимизнинг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига раислиги йилида Ўзбекистон ва Россия ҳамкорлигининг истиқболлари кўриб чиқилди. Халқаро ва минтақавий аҳамиятга молик долзарб масалалар юзасидан ҳам фикр алмашилди.**

► **Тошкентда 19-20 феврал кунлари Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси, Транспорт вазирлиги, "Ўзбекистон ҳаво йўллари" МАК, "Uzbekistan Airports" АЖ ва Бирлашган Араб Амирликларининг "Fair Exhibition Organizers" компанияси ҳамкорлигида "Uzbekistan Airports, Aviation & Logistics Forum" (UAALF-2020) халқаро авиация форуми ўтказилди.**

► **Матуботда Ўзбекистон Республикаси Президенти имзолаган "Ўзбекистон Республикасида гематология ва трансфузиология хизматларини ривожлантириш ҳамда онкогематологик ва даволаш қийин бўлган касалликларга чалинган шахсларни янада қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарор эълон қилинди.**

► **Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида Тошкент шаҳрида замонавий инфраструктузилмага эга бўлган Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки — IT-Парк барпо этилётганини, у ҳозирда ўзининг дастлабки натижаларини бера бошлаганини таъкидлаганди.**

Шунингдек, бундай IT-Парклар Нукус, Бухоро, Наманган, Самарқанд, Гулистон ва Урганч шаҳарларида ҳам ташкил этилиши айтилган.

Соҳа учун юқори малакали мутахассислар тайёрлаш мақсадида хорижий ҳамкорлар билан биргаликда "Бир миллион дастурчи" лойиҳасини амалга ошириш бошлангани алоҳида эътироф этилди.

Табиики, кўпчилик юртдошларимизда IT-Парк фаолиятига қизиқиш янада ортди.

IT-Парк Президентимизнинг 2018 йилда Ҳиндистонга давлат таширифи чоғида эришилган келишув асосида Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ҳамда Ҳиндистоннинг Электроника ва ахборот технологиялари вазирлиги қўшидаги Дастурий технологиялар парклари жамяти билан ҳамкорликда ташкил этилган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 10 январда қабул қилинган қарорига кўра, IT-Парк фаолиятини йўлга қўйиш чора-тадбирлари белгиланиб, дирекция тuzилди. Жорий йилнинг июл ойида унинг дастлабки биноси фойдаланишга топширилди.

Асосий вазифа ва йўналишимиздан бири — ахборот технологиялари соҳасидаги бошланғич ва кичик корхоналарга стартап лойиҳаларни

амалга оширишда венчур молиялаштириш асосида кўмаклашишдир. Ҳозирда бу ерда ахборот, молия технологиялари, логистика, электрон тижорат, электрон таълим, биотехнология ва бошқа йўналишлардаги илк лойиҳалар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Масалан, АҚШдаги транспорт корхоналарига логистика ҳамда кафе ва пиццерияларга аутсорсинг бўйича технологик хизмат кўрсатиш йўлга қўйилган. Технопаркда тўртта йўналиш — резидентлар билан ишлаш, IT-Академия, венчур молиялаштириш ҳамда инкубация ва акселерация дастурларини ривожлантириш лойиҳалари бўйича иш олиб борилмоқда.

Мурожаатномадаги вазифаларни амалга ошириш учун Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки худудини кенгайтириш ва янги инфратузилма объектлари қурилишини бошлаш мақсадида концепция ишлаб чиқилди. Худудда 400 минг кв. метрдан ортиқ офис бинолари, конференцзал, коворкинг марказ, мехмонхона ва бошқа бинолар қурилади. Бунинг натижасида дастурий маҳсулот ишлаб чиқувчи мингдан ортиқ янги корхоналар ташкил этилади. 14 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратиш имконияти пайдо бўлади. Нукус, Бухоро, Наманган,

Самарқанд, Урганч ва Гулистон шаҳарларида шу йил якунига қадар IT-Парк худудий филиаллари ташкил этилади.

Маълумки, Ўзбекистон аҳолисининг 60 фоизи ёшлар бўлиб, уларни замонавий ахборот технологияларига кенг жалб қилиш, уларга дастурий маҳсулот яратиш ва аутсорсинг хизматларини кўрсатишга кўмаклашиш орқали иш билан таъминлаш муҳим вазифалардан ҳисобланади.

Шу мақсадда Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги билан Бирлашган Араб амирликларининг "Дубай келажак жамғармаси" ўртасидаги келишувга асосан, мамлакатимизда "Бир миллион Ўзбек дастурчилари" лойиҳаси ишга тушди. Бу лойиҳа АҚШнинг Udacity онлайн ўқув платформасида, 4та дастурлаш йўналишида олиб борилади. Булар андроид, маълумотлар таҳлили, "fullstack" ва "frontend"дир. Бу курсларда ёшдан қатъи назар, барча иштираётган таҳлили, Курслар бепул. Ўқш якунида битирувчиларга сертификат берилади.

Мазкур IT-Парк резидентлари сифатида рўйхатдан ўтган корхоналар 2028 йилнинг 1 январига қадар солиқлар ва божхона тўловларидан озод этилган. Бу соҳа мутахассисларига катта мадад бўлиб, IT-Паркка қизиқишни оширмоқда.

➔ Профилактика

КАСАЛНИ ДАВОЛАГАНДАН ОЛДИНИ ОЛГАН МАЪҚУЛ

► **"Ўзбекистон почтаси" АЖ "Тошкент почтамти" филиали ходимлари учун ДХҚ, прокуратура, ИИБ, диний қўмита вакиллари иштирокида почта тизимида пул маблағлари камомати ва ўзлаштириш ҳолатлари келиб чиқишининг олдини олишга қаратилган профилактик тадбир ташкил этилди.**

Ф.Алиев олган суратлар.

Унда мавзу доирасидан келиб чиқиб, почта ходимларига меъёрий ҳужжатлардан ташқари қонун талаблари асосида тегишли органлар вакиллари томонидан давлат мулкани ўзлаштириш, ўғрилиқ, мансаб лавозимларини суиистеъмол қилиш каби жиноятларга бериладиган қонуний чоралар тўғрисида, диний ва тарбиявий одоб-ахлоқ қоидалари, хизмат вазифасига, жамоат мулкига хиёнат қилмаслик ва ҳалол ишлаш, топширилган вазифаларни сидқидилдан бажариш борасида керакли тавсиялар берилди.

Шунингдек, "Ўзбекистон почтаси" АЖ почта хавфсизлиги бўйича директор Бахтиёр Ҳошимов ўз маърузасида пул маблағларини ўзлаштириш ва камоматлар келиб чиқишига йўл қўйган ходимларга чора кўришдан кўра, ушбу нохуш ҳолатларнинг олдини олиш лозимлигини таъкидлади. У жамиятнинг вилоят филиалларида ўтказилган текширув хулосалари асосида йўл қўйилган бир қатор камчиликлар ва уларга нисбатан қонун доирасида қўрилган чоралар ҳақида атрофлича тўхталиб, аввало, ҳар бир ходим ўз вазифасига виждонан ёндашиши кераклигига алоҳида эътибор қаратди. Юзага келган нохуш ҳолатлар ва камчиликларнинг олдини олиш борасида янги тақлифлар ўрганиб чиқилганлигини айтиб ўтди.

Бугунга қадар жамиятнинг Самарқанд, Жиззах, Қорақалпоғистон, Хоразм, Бухоро, Навоий, Андижон, Наманган, Фарғона, Тошкент вилоят филиалларида ҳам шундай профилактик тадбирлар ташкил этилган.

Гулноза ТУРҒУНБОЕВА,
"Xabar" мухбири

ЖУРНАЛИСТЛАР “ЎЗБЕКТЕЛЕКОМ” АК КЎНҒИРОҚЛАРГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЯҒОНА МАРКАЗИ ФАОЛИЯТИ БИЛАН ТАНИШДИ

“Ўзбектелеком” акциядорлик компанияси 7 феврал куни ўзининг янги “Call-маркази” — Кўнғироқларга хизмат кўрсатиш ягона маркази (КЎКЯМ)га танишув пресс-турини ўтказди.

Журналистлар компаниянинг абонентларга хизмат кўрсатиш ва бу хизматлар сифатини ошириш бўйича янгича ёндашувлари билан таништирилди.

“Ходимлар мурожаатлар билан ишлашга мунтазам равишда ўргатиб борилади, хизмат сифатини яхшилаш учун зарур барча техник чораларни амалга оширяймиз. Штатимиздаги психолог доимий равишда ходимларимиз билан ишлайди. Мижозларимизнинг мурожаатларини имкон қадар тезроқ ҳал қилишга ва мурожаатларни қабул қилиб, ижросини муносиб равишда бажаришга интиламиз”.

Шаҳноза Шукурова,
“Call-маркази”
раҳбари

Илк телефон-маълумот хизмати Тошкентда 75 йил бурун пайдо бўлган — уни оддийгина қилиб “09 хизмати” деб аташган. Чораги кам бир аср муқаддам пойтахт телефон тармоғидан беш мингдан ортиқ абонент фойдаланган. “09 хизмати”да барча ишлар қўлда бажарилган: телефончилар столида ҳозирги чиройли, ихчам ва қўлай компютерлар ўрнида махсус картотекалар бўлган, операторлар маълумотларни ана шу картотекалардан излаб топишган, барча маълумот-ахборотлар фақат қоғозда чиқарилган.

Янги минг йилликка ўтиб, аниқроғи, 2003 йилдан операторларнинг иш жойларини автоматлаштириш бошланди.

2009 йил апрел ойида “Протей” компанияси ускуналари асосида “09 хизмати” такомиллаштирилиб, барча халқаро талабларга жавоб берадиган замонавий “Call-маркази”га айлантирилди. Натижа узоқ куттирмади: энди статистик маълумотлар

яхшироқ ҳисобга олинадиган ва таҳлил қилинадиган бўлди ва шунинг самараси ўлароқ бутун тизимнинг иш фаолияти яхшиланди.

Маълумот-ахборот маркази негизда “Call-маркази” интеллектуал платформасининг жорий этилиши ахборот-маълумотлар хизмати доирасини кенгайтириш ва замонавий интеллектуал хизматларни жорий этиш имконини берди.

КЎКЯМ лойиҳасини амалга ошириш босқичларидан бири — бутун республика бўйлаб кенгайтириш эди. 2014 йилда мамлакатимиз ҳудудларида 13та Кўнғироқларга хизмат кўрсатиш ягона маркази ташкил этилди. Ҳар бир ҳудудий Кўнғироқларга хизмат кўрсатиш ягона маркази 10та иш ўрнига ва бир дақиқада 60 дан зиёд кўнғироқларни қабул қилиш имконига эга.

“Ўзбектелеком” АК Кўнғироқларга хизмат кўрсатиш ягона маркази кечаю кундуз фао-

лият юритади. “Call-маркази” ўз абонентлари кўнғироқларига хизмат кўрсатишдан ташқари, аутсорсинг асосида давлат ташкилотлари, вазирликлар ва йирик компанияларга келиб тушадиган мурожаатларни қайта ишлаш бўйича ҳам кенг миқёсда фаолият юритади. Биргина мисол: “Ўзбектелеком” АК “Call-маркази”га Ўзбекистон Республикаси Президентининг виртуал қабулхонаси орқали ойига 120 мингдан ортиқ мурожаат келиб тушади.

“Call-маркази” рақамларда

- 129 нафар ходим билан иш бошлаган
- Ҳозир 600дан зиёд оператор хизмат кўрсатяпти
- 2019 йилда 13 701 085та кўнғироққа хизмат кўрсатилди
- Бир кунда 40 мингдан ортиқ абонентга хизмат кўрсатилмоқда

“Ўзбектелеком» АК 2019 йилнинг сентябр ойида пойтахтдаги Кўнғироқларни қайта ишлаш марказини ЭАТС-254/255 биносида янги ЭАТС-242-249 биносига кўчириб ўтказиб, ускуналари кенгайтириш бўйича ишларни якунига етказди.

“Call-маркази” хизматлари

- Ахборот-маълумотлар хизмати
- Телефонлар таъмири бюроси — 1086
- Об-ҳаво маълумоти — 1001
- Аниқ вақт — 1004
- Виртуал офис — 71 2008080
- Телеовоз бериш

- Аутсорсинг
- Хабардор қилиш
- “Ўз ҳисобингизни биллинг” — 1058
- Контент-провайдер хизматлари
- Uzonline техник кўмаги — 1084
- Uzmobilе техник кўмаги — 1099
- Телекоммуникация хизматлари учун онлайн ариза
- 1084, 1086, 1099 хизматлари бўйича онлайн мулоқот
- Карталар платформаси — 71-2381717

Пресс-тур давомида журналистларга “Call-маркази” хизматлари доимий равишда такомиллаштирилаётгани, барча бизнес-жараёнларни рақамлаштириш ишлари фаол олиб борилаётгани ҳақида сўзлаб берилди.

Хизматларни кенгайтириш мақсадида ташаббускор ёш ходимлардан таркиб тошган ишчи гуруҳ тузилган. Гуруҳ аъзолари янги хизматларни ишлаб чиқардилар ва жорий этадилар, бу эса “Call-маркази”нинг қўшимча даромадини оширади.

“Call-маркази”да режалаштирилаётган янги хизматлар

- ЙҲХББ жарималари ҳақида ахборот хизмати;
- Тиббий бронлаш хизмати.

Қисқасини айтганда, “Call-маркази”нинг асосий вазифаси — бирорта ҳам кўнғироқни ўтказиб юбормасдан, мижозларга қўлай интерфаол хизматлар кўрсатишдир.

Собит АҲАДОВ,
“Xabar” мухбири

Ф.Алиев олган суратлар.

4 | ХАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ

РАҚАМЛИ ЎЗБЕКИСТОН —

2030

2020 йилги давлат дастурида АКТ йўналишида қандай вазифалар белгиланмоқда?

◀ 1-бет

“Рақамли Ўзбекистон — 2030” дастури ишлаб чиқилади

Ўзбекистон Республикаси Президенти фармони лойиҳасида куйидагилар назарда тутилмоқда:

- телекоммуникация соҳаси, давлат хизматларини кўрсатиш, иқтисодиётнинг реал сектори тармоқлари, соғлиқни сақлаш, давлат кадастри ва бошқа соҳаларда рақамли технологияларни кенг жорий этиш;
- Вазирлар Маҳкамасининг тузилмасига Бош вазирнинг рақамли технологиялар ва электрон ҳукумат масалалари бўйича ўринбосари лавозимини жорий этиш;
- вазирлик ва идоралар, маҳаллий давлат ҳокимияти органларида раҳбарнинг рақамли технологиялар ва электрон ҳукумат масалалари бўйича ўринбосари лавозимини киритиш назарда тутилади.

“Электрон ҳукумат” тизими такомиллаштирилади

Илгор халқаро тажриба асосида “электрон ҳукумат” тизимини янада такомиллаштириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти фармони лойиҳаси тайёрланади.

Унга кўра:

- “Электрон ҳукумат” соҳасини тартибга солиш механизмларини янада такомиллаштириш;
- амалга оширилаётган дастурлар ва лойиҳаларни танқидий қайта кўриб чиқиш ҳамда ташкилий ва институционал масалаларни комплекс ҳал этиш;
- “Электрон ҳукумат” тизимида масъул органларнинг вазифа ва ваколатларини белгилаш, янги стратегик режалаштириш механизмларини жорий этиш;
- шахсни тасдиқлашнинг муқобил, хавфсиз ва содда усулларидан фойдаланган ҳолда фуқароларга битта электрон рақамли имзо калити орқали барча турдаги хизматлардан фойдаланиш имкониятини яратиш;
- ахборот тизимлари ва ресурсларини яратиш бўйича ягона талабларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш ражалаштирилмоқда.

Олгита шаҳарда IT-Парк филиаллари курилади

Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки (IT-Парк)нинг худудини кенгайтириш ва янги инфратузилма объектларини қуриш бўйича норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси тайёрланиши белгиланмоқда.

Унга кўра:

- Нукус, Бухоро, Наманган, Самарқанд, Гулистон ва Урганч шаҳарларида технопарк ташкил этиш;
- дастурий маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва ахборот хизматларини ривожлантириш учун технопаркнинг инфратузилмаси ва замонавий имкониятларини кенгайтириш;
- бу йўналишдаги тадбиркорлик субъектларига қўшимча қулайликлар яратиш кўзда тутилган.

Ҳар йили камида 15та истиқболли “стартап лойиҳалари” молиялаштирилади

Фаолият доирасини кенгайтириш ва стартапларни қўллаб-қувватлаш бўйича венчур фондини ташкил этиш орқали Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик паркин янада ривожлантириш бўйича ишлаб чиқиладиган норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси ва амалий чора-тадбирларга кўра:

- “стартап” тушунчаси, фаолияти, венчур фондлари орқали уларни молиялаштиришнинг ҳуқуқий асосларини яратиш;
- технологик паркда акселерация ва инкубация дастуридан ўтган стартап-лоиҳаларни молиялаштириш мақсадида ички жамғармани тузиш ва фаолиятини ташкиллаштириш;
- истиқболли “стартап лойиҳалари”ни қўллаб-қувватлаш, ахборот технологиялари соҳасида бошланғич ва кичик корхоналарга кўмаклашиш;
- ахборот технологиялари ва дастурий маҳсулотлар бозорини ривожлантириш, ҳар йили камида 15та истиқболли “стартап лойиҳалари”ни молиялаштириш;
- қўшимча бино ва иншоотларни қуриш, мавжудларини реконструкция қилиш орқали технопаркда кўп миқдордаги компания-резидентларни, лойиҳа ташаббускорларини жойлаштириш учун имкониятлар яратиш назарда тутилади.

“Бир миллион дастурчи”

Аҳоли, айниқса, ёшлар орасида рақамли кўникмаларни такомиллаштириш, “Бир миллион дастурчи” лойиҳаси амалга оширилади.

Лойиҳа доирасида таълим тизимининг барча босқичларида халқаро андозларга

тўлиқ жавоб берадиган замонавий ахборот технологияларини ўқитиш; “Ақлли мактаб”, “Электрон кутубхона” ва бошқа лойиҳаларни амалга ошириш учун инфратузилмани шакллантириш; аҳолининг кенг қатламларини ахборот технологияларини ўзлаштиришга жалб қилиш мақсадида ўқув юртларида семинар ва бошқа тадбирларни ўтказиш; рақамли технологиялар ўқитиш марказлари сонини 80тага етказиш; хорижий ҳамкорлар билан биргаликда “Бир миллион дастурчи” лойиҳасини рақамли технологиялар ўқув марказлари, мактаблардаги информатика тўғрақларида босқичма-босқич амалга ошириш; танлов ғолибларини саралаш ва тақдирлаш, битирувчиларни ишга жойлаштириш бўйича тадбирларни ўтказиш режалаштирилмоқда.

Давлат дастурида телекоммуникация инфратузилмасини янада ривожлантириш бўйича амалий чора-тадбирлар ҳам белгилаб берилди.

Бунда:

- кенг полосали уланиш тармоқларини ривожлантириш;
- яқин 2 йилда барча қишлоқ ва маҳаллаларни тезкор интернет билан таъминлаш;
- 800 минг кенг полосали уланиш абонент портларини ўрнатиш;
- маълумотларни сақлаш ва қайта ишлаш марказини кенгайтириш;
- 40та сервер қурилмаси ва 5та комплект маълумотларни сақлаш тизимини ўрнатиш;
- мобил алоқа тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш;
- олис аҳоли яшаш жойларида мобил алоқа тармоғини кенгайтириш орқали 2 мингдан зиёд база станцияларини қуриш ва модернизация қилиш;
- оптик толали алоқа линиялари тармоқларини қуриш;
- FTTx технологияси орқали 12 000 км. оптик толали алоқа линияларини қуриш;
- лойиҳани амалга ошириш натижасида аҳолига сифатли кенг полосали телекоммуникация хизматларини кенгайтириш назарда тутилган.

2020 йилги давлат дастурига, шунингдек, қишлоқ ҳужалигида рақамли технологияларни жорий қилиш, ахборот тизимларини яратиш, таълимга ахборот технологияларини кенг татбиқ этиш ва бошқа кўллаб вазифалар киритилган.

2020 йилги давлат дастурига, шунингдек, қишлоқ ҳужалигида рақамли технологияларни жорий қилиш, ахборот тизимларини яратиш, таълимга ахборот технологияларини кенг татбиқ этиш ва бошқа кўллаб вазифалар киритилган.

САЙЁР ҚАБУЛ

НАРПАЙЛИКЛАР МУРОЖААТЛАРИ ТИНГЛАНДИ

Яқинда Самарқанд вилоятининг Нарпай туманидаги 13-сонли мусиқа ва санъат мактабида Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг сайёр қабули ташкил этилди.

Унда АКТ вазирлигининг худудий бошқармалар фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси бошлиғи Шерзод Мелибоев, юридик ва жисмоний шахслар мурожаатлари билан ишлаш бўлим бошлиғи Жамолiddин Пўлатов, Самарқанд вилояти худудий бошқармаси бошлиғи Нодир Эшназаров ҳамда вилоят соҳа кор-

хоналари бошлиқлари, туман ҳокимлиги вакиллари иштирок этди.

Сайёр қабул давомида аҳолининг элликка яқин мурожаат ва тақлифлари кўриб чиқилди. Жумладан, фуқаро Шухрат Маҳмудов янги технология асосида интернет тармоғига уланди, Зебо Эшназарова мурожаати бўйича алимент пуллари почта томонидан тўлаб берилди ва шу каби 15га яқин мурожаатларнинг ечими шу жойида топилди.

Шунингдек, сайёр қабулда тушган мурожаатлар ва билдирилган тақлифлар юзасидан Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги томонидан 2020 йил давомида амалга ошириладиган ишлар, хусусан, вилоятда 700 км. оптик

толали кабел тортиш орқали замонавий телекоммуникация хизматлари кўрсатиш ва интернет тармоғини йўлга қўйиш; мобил алоқа компанияларининг 700га яқин база станцияларини модернизация қилиш ва ўрнатиш; Самарқанд шаҳрида IT-Парк қуриш; замонавий технологияларни қўллаган ҳолда юқори тезликдаги интернет портлар сонини 131 мингга ошириш бўйича ахборот берилди.

Ўрганиб чиқилиши талаб этиладиган мурожаатларни ижобий ҳал этиш учун тегишли соҳа корхона ва ташкилотлари раҳбарларига керакли вазифалар топширилди.

Абдуғафур ҲОТАМОВ,
“Xabar”нинг Самарқанд вилоятидаги мухбири

ЖАМИЯТ ИЛМ-ФАН БИЛАН РИВОЖЛАНАДИ

Жорий йилга Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили, дея ном берилди. Бу бежиз эмас. Республикамиз иқтисодиётини ривожлантиришда бу икки масала асосий ўринни эгаллайди. Йилнинг бундай номланиши соҳамиз вакиллари ҳам катта шижоат, янги фикрлар берди. Мухбиримиз билан суҳбатда "UNICON.UZ" давлат унитар корхонаси бўлим бошлиғи, техника фанлари номзоди Ойдин АҲМЕДОВА ҳаётимизда илм-маърифатнинг ўрни, рақамли иқтисодиётни ривожлантиришда нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида гапирди.

— Ойдин Пўлатовна, заминимиз улуг алломалар, буюк мутафаккир ва олимлар, дунёга донги кетган саркардалар юрти, шундай эмасми?

— Дарҳақиқат, мамлакатимиз Марказий Осиё минтақасидаги халқларнинг миллий маънавияти бешигидир. Дунё танган улуг алломалар ҳам шу тупроқдан қувват олган. Имом Бухорий, Имом Термизий, Имом Мотуридий, Аҳмад Ясавий ва Баҳоуддин Нақшбанд каби буюк боболаримиз бутун ислом оламига устозлик қилганлар. Кўҳна Хоразм заминдан етишиб чиққан буюк алломалардан бири Абул Қосим Маҳмуд ибн Умар Замахшарий араб тилшунослиги ва грамматикасининг ривожига салмоқли ҳисса қўшган. Аҳмад ал-Фарғоний, Абу Райхон Беруний ва Абу Наср Фаробий табиий-илмий ва фалсафа фанлари ривожига улкан ҳисса қўшган олимлар сифатида танилганлар. Бугунги тиббиёт фани Абу Али ибн Сино билимларига таянади, унинг "Тиб қонуни" деб аталган бебаҳо фундаментал асари кейинги бир неча юз йиллар учун тиббиёт фанлари тараққиётининг асосий йўналишларини олдиндан белгилаб берган. Европанинг етакчи университетларида қарийб 500 йил давомида тиббиёт илми айна шу асар асосида ўқитиб келинган.

Мухаммад ал-Хоразмий дунё фанига фоят катта ҳисса қўшган олимлардандир. У алгебра фанининг асосчиси сифатида ҳозирги кунда биз фойдаланадиган ўнлик позицион ҳисоблаш тизимини бутун инсоният истеъмолига киритган. Улуг бобомиз Европа адабиётларида "Алгоритм" дея ном олган аниқ ва тушунарли қоидалар орқали илмий ва таълимий асарларнинг янги усулини ишлаб чиқди ва уларни йўлга қўйди. Лотин тилида "алгоритм" талаффузи унинг исми – ал-Хоразмийга тенглашади. Мазкур алгоритм тушунчаси бутун замонавий рақамли ахборот ва компютер технологиялари тушунчаси асосини ташкил қилади. Бугунги мобил телефонларнинг илдизи ҳам Хоразмий даҳосига бориб тақалади. Шу муносабат билан ахборотларни ҳимоялашда қўлланадиган шифрлар назариясида буюк ватандошимиз Мухаммад ал-Хоразмийнинг алгебра фани ва алгоритм тушунчаси мустаҳкам ўрин олганини таъкидлаш ўринлидир.

— Ҳозирги кунда давлатимиз томонидан ёшларнинг илм олиши, ўқиб-ўрганиши учун барча имконият ва шароитлар яратилган. Ҳатто ёшлар

таълими давлат сиёсати даражасига кўтарилди...

— Гапингиз тўғри. Ёшларга бўлган бундай катта эътибор натижасида фарзандларимиз илм-маърифат соҳаларида улкан ютуқ ва муваффақиятларга эришишлари шубҳасиздир. Нафақат ёшлар, балки бутун жамиятимиз аъзоларининг билими, савиясини ошириш учун аввало илм-маърифат, юксак маънавият керак. Жаҳон миқёсида ахборот-коммуникация технологиялари жадал суръатлар билан тараққий этаётган бугунги даврда Президентимиз таъкидлаганидек, ҳамма инсонлар рақамли билимлар ва замонавий ахборот технологияларини пухта эгаллаши зарур ва шартдир.

— Рақамли иқтисодиёт бизга нима беради?

— Замонавий технологиялар бир жойда тўхтаб турмайди, у мунтазам такомиллашиб бораверади. "Рақамли" тамаси барча соҳаларда ахборот технологияларидан фаол фойдаланишни ағдиратади. Рақамли иқтисодиёт – бу иқтисодий, ижтимоий ва маданий алоқаларни рақамли технологияларни қўллаш асосида амалга ошириш тизимидир. Рақамли иқтисодиёт бу нолдан бошлаб яратилиши лозим бўлган қандайдир бешта қатлам иқтисодиёт эмас, балки янги технологиялар, платформа ва бизнес моделлари яратиш, уларни кундалик ҳаётга жорий этиш орқали мавжуд иқтисодиётни янгича тизимга кўчириш деганидир. Мамлакатимизда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш бўйича катта ишлар амалга оширилмоқда. Ҳозирги кунда барчамиз рақамли иқтисодиёт билан биргамиз, унинг қулайликларидан деярли ҳар кун фойдаланиб келяпмиз. Электрон тўлов орқали коммунал хизматларга тўлов қилинади, электрон тарзда солиқ декларацияси топширилади, картадан картага пул кўчирилади, интернет дўконлар орқали буюртмалар қилинади ва ҳоказо. Рақамли иқтисодиёт даврида тўловлар учун харажатлар камайиши ҳисобига инсонларнинг турмуш даражаси сезиларли даражада ошади, автоматлаштирилган тизимлардан кенг фойдаланиш эвазига иш самардорлиги таъминланади ҳамда маҳсулот ва хизматлар сифати ошади, керакли маълумотни тез ва қулай олиш имконияти пайдо бўлади, ошкоралик таъминланиши натижасида коррупциянинг олди олинади. Қисқа қилиб айтганда, давлат ва жамият бошқаруви, ижтимоий соҳада рақамли технологияларни кенг жорий этиш натижадорлик олиши ва инсонлар турмуши кескин яхшиланиши учун хизмат қилади.

— Жорий йилга берилган ном ахборот технологиялари соҳаси ходимлари олдига қандай вазифалар қўйди?

— Жорий йилга Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили деб ном берилиши соҳа тизимидаги корхона ва ташкилотлар зиммасига катта масъулият юклайди. Чунки рақамли иқтисодиётни ахборот технологияларисиз тасаввур этиб бўлмайди. Бунинг учун, албатта, замонавий ахборот технологиялари ва коммуникациялари соҳасини илмий-техник жиҳатдан ривожлантириш ва илм-фаннинг янги йўналишларига моддий ва маънавий эътиборни кучайтириш талаб этилади.

Ўзбекистон Республикаси халқаро ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш индекси бўйича сўнгги йилларда бир неча поғона юқорига кўтарилган бўлса-да, бу ҳали биз учун паст даражадир. "Албатта, рақамли иқтисодиётни шакллантириш керакли инфратузилма, кўп маблағ ва меҳнат ресурслари талаб этишини жуда яхши биламиз. Бироқ, қанчалик қийин бўлмасин, бу ишга бугун киришмасак, қачон киришамиз?! Эртага жуда кеч бўлади. Шу боис, рақамли иқтисодиётга фаол ўтиш – келгуси 5 йилдаги энг устувор вазифаларимиздан бири бўлади" — дея Президентимиз куйиниб гапирди. Хусусан, жорий йилда илм-фан соҳасида фундаментал ва инновацион тадқиқотлар учун мақсадли грант маблағларини ажратиш механизми тубдан қайта кўриб чиқилиши зарурлиги, илм-фаннинг белгиланган соҳаларига ҳам моддий, ҳам маънавий эътиборни кучайтириш кераклиги давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида алоҳида таъкидланди. Мамлакатимизда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш ахборот технологиялари соҳасида янги йўналишларни очиб беради, жаҳон интернет тармоғи ва сифатли алоқанинг ривожланишига сабабчи бўлади.

— Белгиланган топшириқларни самарали амалга оширишда илмий муассасаларнинг ўрни қандай?

— Албатта. Ана шундай корхоналардан бири кўплаб билимли, илм билан шуғулланишни ҳаётининг мазмуни деб билувчи малакали мутахассисларни ўзида жамлаган Фан-техника ва маркетинг тадқиқотлари маркази — "UNICON.UZ" давлат унитар корхонасидир. "UNICON.UZ" ДУК ахборот технологиялари ва коммуникациялари соҳасини илмий-техник жиҳатдан ривожлантириш мақсадида ташкил этилган бўлиб, ҳозирги кунга қадар ах-

борот технологиялари ва коммуникациялари соҳасида асосий илмий ташкилот бўлиб келмоқда.

Ҳозирги кунда биринчи навбатда норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш, мавжуд рақамли технологияларни барча соҳаларга жорий этиш маҳаллий технологик воситаларни ишлаб чиқишни йўлга қўйиш каби масалаларни ҳал этиш талаб этилади.

Жорий йилда "UNICON.UZ" ДУКда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш масалаларини ҳал этишга йўналтирилган бир неча мавзудаги илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш режалаштирилган. Блокчейн технологиясига асосланган "Смарт-шартномалар" платформасининг тадқиқи, Ўзбекистонда булутли технологияларни ривожлантириш учун тартибга солиш шартларини ишлаб чиқиш ва интернет буюмлари орқали узатиладиган маълумотларни ҳимоялаш алгоритмлари ва дастурларини ишлаб чиқиш мавзуларидаги илмий-тадқиқот ишлари Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги томонидан ўтказиладиган танловда иштирок этиш учун тақдим этилган.

Блокчейн технологиялари, сунъий интеллект, булутли технологиялар, интернет буюмлари ва суперкомпьютерлар имкониятларидан фойдаланиш, шунингдек, крипто-активлар бўйича фаолият жаҳоннинг кўплаб мамлакатларида рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йўналишларидан бири ҳисобланади. Ҳозирги кунга келиб блокчейн технологиялари нафақат иқтисодиётнинг кўплаб секторларига, балки давлат бошқаруви тизими ва бошқа жамоатчилик муносабатларига аста-секин жорий этилмоқда, улар молиявий операциялар, фойдаланувчиларни идентификация қилиш ва киберхавфсизлик технологияларини ишлаб чиқиш каби турли соҳаларда қўлланилмоқда. Замонавий технологияларнинг жорий қилиниши Ўзбекистон Республикасида рақамли иқтисодиёт ва ахборот технологияларини ривонлантиришга катта ҳисса қўшади.

Мурожаатномада белгилаб берилган устувор мақсад ва вазифаларнинг тўлиқ амалга оширилиши "UNICON.UZ" ДУК ходимларининг ҳам зиммасига юксак масъулият юклайди, улар Ўзбекистон Республикасида рақамли иқтисодиёт ривожланишида ўз билим ва тажрибаларини аямайди.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Муборак МИРКАМОЛОВА суҳбатлашди

6 ПАРЛАМЕНТ

В РАБОТУ С ОБРАЩЕНИЯМИ ГРАЖДАН БУДУТ ВНЕДРены СОВРЕМЕННЫЕ ИКТ

На очередном заседании Кенгаша Законодательной палаты рассмотрен ряд важных вопросов по работе с обращениями физических и юридических лиц.

Как было отмечено, диалог с народом, выслушивание проблем граждан, их забот, в целом работа с обращениями становится одним из главных приоритетов проводимых реформ во всех сферах.

Президент страны Шавкат Мирзиёев в своем выступлении на первом заседании Законодательной палаты Олий Мажлиса в январе этого года отдельно остановился на данных вопросах. Глава государства заявил, что сейчас, когда информационные технологии развиты, избирателю не нужно ждать, пока его представитель придет прямо в округ, поэтому необходимо вывести систему связи на новый уровень и подключить депутатов к своим избирателям.

Уже сейчас, в нижней палате парламента при широком использовании инфор-

мационно-коммуникационных технологий внедряется возможность упрощенного дистанционного диалога с народом.

В 2019 году в Законодательную палату парламента от физических и юридических лиц поступило около десяти тысяч обращений по изменениям и дополнениям в законах, законотворчеству, а также касательно различных отраслей народного хозяйства.

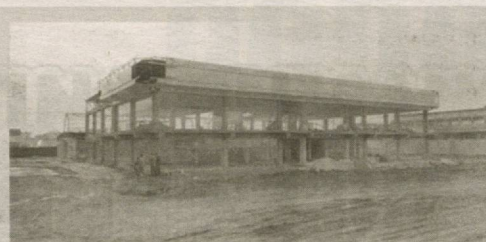
Эти обращения были рассмотрены руководством Законодательной палаты, комитетами и депутатами в соответствующем порядке, и большинство из них решены положительно.

Согласно результатам анализа, основная часть обращений рассмотрена ко-

митетами по противодействию коррупции и судебнo-правовым вопросам, промышленности, строительства и торговли, инновационного развития, информационной политики и информационных технологий, демократических институтов, негосударственных организаций и органам самоуправления граждан, по труду и социальным вопросам, науки, образования, культуры и спорта и по аграрным и водохозяйственным вопросам.

Для защиты законных прав, свобод и интересов граждан, а также в связи с увеличением количества обращений физических и юридических лиц и объема работ, по мнению депутатов, необходимо внедрить информационно-коммуникационные технологии. Внедрение современных информационно-коммуникационных технологий в сектор по работе с обращениями Аппарата Законодательной палаты Олий Мажлиса повысит эффективность работы.

IT-PARK

ПЕРВЫЙ ФИЛИАЛ IT-PARK ОТКРОЕТСЯ В ГУЛИСТАНЕ

Состоялась встреча директора IT-Park Фархода Ибрагимова и директора IT-Centers при IT-Park Нодира Алибекова с первым заместителем хокима Сырдарьинской области по вопросам экономики и предпринимательства Анваром Каримовым и заместителем хокима Сырдарьинской области по вопросам промышленного развития, капитального строительства, связи и коммунального хозяйства Жахонгиром Иброхимовым.

На встрече была обсуждена концепция будущего филиала IT-Park, который разместится в городе Гулистан на улице Самарканд. Примечательно, что площадь объекта составит 1 800 квадратных метров, а это в свою очередь создаст более 120 новых рабочих мест в регионе.

В двухэтажном здании будут размещены: коворкинг-зона, конференц-зал, ивент-зона, лаборатория, медиа студия, лекционные комнаты, аудитории для киберспорта и робототехники, IT-Центр и много другое.

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ

В ТРЕХ ТАШКЕНТСКИХ ВУЗАХ ПЛАНИРУЕТСЯ ВВЕСТИ ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ

В трех ташкентских вузах планируется ввести дистанционное обучение, следует из проекта указа президента, содержащего Госпрограмму на 2020 год.

«Внедрить, в порядке эксперимента, начиная с 2020/2021 учебного года дистанционную форму обучения в Ташкентском университете информационных технологий имени Мухаммада ал-Хоразмий, Ташкентском государственном педагогическом университете и Ташкентском государственном юридическом университете», — говорится в проекте.

Министерство по развитию информационных технологий и коммуникаций, Министерство юстиции совместно с Министерством высшего и среднего специального образования должны будут определить порядок дистанционного обучения до 1 апреля.

К тому же сроку планируют создать программно-аппаратный комплекс и оснастить вузы необходимым оборудованием.

По результатам эксперимента дистанционное обучение начнут внедрять и в других вузах страны.

В конце 2018 года Мининноваций дистанционно привлекло \$40 млн. на создание первого онлайн-вуза Узбекистана, но с тех пор новостей о проекте больше не поступало.

ВЫСТАВКА

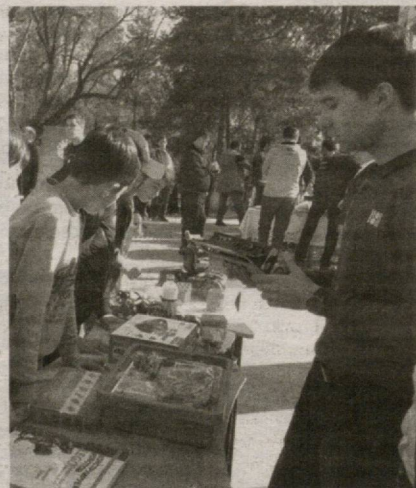
ПРОШЛА ВЫСТАВКА ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ МОЛОДЕЖИ

По инициативе Министерства по развитию информационных технологий и коммуникаций была организована выставка робототехнических проектов учащейся молодежи системы министерства в Ботаническом саду г. Ташкента. В мероприятии приняли участие более 300 студентов и учащейся молодежи.

Вначале выставке учащейся молодежи была предоставлена подробная информация о задачах, стоящих перед министерством, приоритетных направлениях развития сетей телекоммуникаций, основах программирования, робототехники, компьютерных игр и киберспорта, а также подробная информация о масштабных проектах, реализуемых для создания условий для обучения молодежи новейшим цифровым технологиям и направлениям электронной коммерции. Также были изучены предложения по поддержке молодежи, которые были выдвинуты Президентом Республики Узбекистан Шавкатом Мирзиёевым 27 декабря 2019 года на встрече с молодежью во время посещения школы имени Мухаммада ал-Хоразмий. На круглом столе было обращено особое внимание на работу, проводимую в рамках 3-ей инициативы 5 ключевых инициатив, выдвинутых Президентом.

Специалисты компании Robotics lab и школы ИКТ имени Мухаммада ал-Хоразмий приняли участие в мероприятии с различными роботами, изготовленными своими руками. Специалисты дали широкие

понятия о работах, проводимых для привлечения молодежи к робототехнике, роботам и технологиях, созданными молодежью, языком программирования. Также была предоставлена информация о глобальном спросе на роботов, их значении для жизни людей, использовании роботов в различных секторах экономики (например, в областях, где доступ людей затруднен) для повышения производительности, алгоритмизации, программирования и робототехники.

Лойиҳамиз орқали жаҳон давлатлари бўйлаб саёҳатни давом эттирамиз. Навбатдаги суҳбатдошимиз Европанинг йирик молиявий марказларидан бири — Швейцариянинг Женева шаҳрида истиқомат қилаётган ҳамюртимиз Носирхон ҲОЗИХОНОВ бўлди. Қаҳрамонимиз ҳозирда Женевада жойлашган Жаҳон савдо ташкилоти бўлимида амалиёт ўтмоқда.

Носирхон ҲОЗИХОНОВ: Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилоти аъзоси бўлишига ҳисса қўшмоқчиман

— ЖСТда ишлаш имкониятига эга бўлган илк ўзбекистонликсиз. Бу қандай амалга ошган?

— Тошкент шаҳрида туғилганман. 2012-2016 йиллар Тошкентдаги Халқаро Вестминстер университетиде тижорат ҳуқуқи факултетида таҳсил олдим. Бакалаврни тугатиб, бир муддат "Ипак йўли" банкининг Мирзо Улуғбек филиалида хизмат қилдим. Ишлаш қатори 2017-2018 йиллар Тошкент давлат юридик университетининг магистратура босқичида ҳам ўқишга муваффақ бўлдим. Икки олийгоҳдаги таълим

ва банкдаги хизмат даври дунёқарашим ва соҳам бўйича тажрибага эга бўлишимга катта ёрдам берди. Аммо, болаликдан хорижга чиқиш, чет эллик дўстлар орттиришни ниёт қилар эдим. Шу боис, 2018 йили Франция ҳукумати-нинг BGF стипендия дастурига ариза топширдим ва ижобий жавоб олдим. Ушбу грант Францияда ўқиш учун ойлик стипендия, йўл ва тиббий сугурта харажатлари кабиларни қоплайди. Аммо, мен Франциядаги хусусий университетда ўқиганлигим сабабли стипендия дастури тўлов-контрактимни тўлиқ қоплай олмади. Бироқ, ўзим ишлаган "Ипак йўли" банкининг молиявий кўмаги билан шартнома миқдорини тўлиқ тўлашга эришдим.

Франциянинг Лион шаҳрида "Халқаро савдо ва инвестициялар ҳуқуқи" бўйича бир йиллик магистрлик дастурида таҳсил олиб ҳозир, аниқроғи, 2019 йилнинг июн ойидан бери Женевада Жаҳон савдо ташкилоти бўлимида амалиёт ўтаб келяпман. Эътиборлиси, ЖСТда ишлаш имкониятига эга бўлган илк ўзбекистонлик эканимдан ҳам хурсандман.

— Сизнингча, Швейцария бугунги ривожланиш босқичига қандай омиллар ортнда эриша олди?

— Жуда қизиқ савол. Аввало, Швейцария ҳақида қисқача тўхталиб ўтсам. Мамлакат 26 кантондан иборат конфедерация ҳисобланади. Аслини олиб айтганда, ушбу кантонлар "штатлар" бўлиб, уларнинг ҳар бири ўз қонунлари, қонун чиқарувчи органи, суд ва ижро этувчи ҳокимиятларига эга. Бу ернинг демократик тамойилларига ҳавас қиласиз. Яъни, улар йилига бир неча марта мамлакат учун муҳим бўлган мавзулар бўйича референдум ўтказишади. Аммо бундай бошқарув усулининг бир мунча мураккаб жиҳатлари ҳам бор. Бунда давлат учун муҳим бўлган қонун ҳужжатларини қабул қилиш ва уларни барча 26 кантонда уйғунлаштириш учун бир неча йиллар вақт кетади.

Шунингдек, Швейцария Европа қитъасининг юрагида жойлашган бўлса-да, Европа Иттифоқига аъзо эмас, ҳатто Европа иқтисодий ҳудудига ҳам кирмайди. Бироқ, бунинг ўрнига мамлакат Европа Иттифоқи билан муносабатларни икки томонлама келишувлар орқали амалга оширади. Шунга қарамай, Швейцария ва Европа Иттифоқи ўртасида товарлар, хизматлар ва одамларнинг эркин ҳаракатланиши имконияти мавжуд.

Яна Швейцария бетараф давлат ҳисобланади. Бу ерда социализмнинг минимал даражаси сақланиб қолган. Масалан, Францияда ўқиётганимда менда талабалар учун мўлжалланган кўплаб имтиёзлар бор эди. Жумладан, ётоқхона учун ойлик ижара ҳақининг 50 фо-

изини қоплаш, ўқиш вақтида бепул тиббий сугурта, транспорт ва спорт залларида 50 фоизли чегирма, талабалар учун махсус ресторанларга кириш ва ҳатто баъзи кийим дўконларида менга 25 фоизга чегирмалар бериларди. Швейцарияда эса булар ҳақида фақат орзу қилиш мумкин, холос.

Уйлашимча, юқоридеги мисолларни Швейцариянинг ривожланиш омиллари сирасига киритса бўлади.

— Очиғи, сўнгги гапларингиздан Швейцарияда яшаш катта харажатларни талаб қилади, деган хулосага келяпман. Мамлакатдаги нарх-наво қандай ўзи?

— Аслини айтганда, хоҳ Европа, хоҳ Осиё бўлсин, ҳамма жойнинг ўзига яраша пасту баландликлари, етарлича қулайлик ва қийинчиликлари бор. Швейцариядаги нарх-наволар тўғрисида гапиришдан олдин мамлакатда иш ҳақи дунёдаги энг юқори кўрсаткичлардан эканлигини алоҳида таъкидламоқчиман.

Энди саволингизга тўхталадиган бўлсам, Швейцариядаги Женева ва Цюрих шаҳарлари ҳар йили дунёдаги энг қimmat шаҳарлар ўнталигидан жой олиб келмоқда. Бу ерда одатий тушлик нархи 20-25 доллар, транспорт учун ойлик обуна 70 доллар ва Женевадаги бир хонали квартира ижараси ўртача 1200-1500 долларни ташкил этади. Буларнинг барчаси, албатта, АҚШ долларидеги нархлар.

— Швейцарияликлар характер жиҳатидан қандай халқ?

— Бу саволга жавоб беришдан олдин Швейцарияда тўртта расмий тил мавжудлиги, шундан учтаси энг кенг тарқалганлигини таъкидлаш лозим. Ўз навбатида, ҳар бир тил маданият ва характер жиҳатидан ҳам фарқлинишларни таъқозо этади. Шу жиҳатдан Швейцарияни уч қисмга ажратиш мумкин.

Мамлакатнинг қарийб 60 фоизини Швейцария-Германия қисми ташкил этади. Бу ерда асосан немисзабонлар яшашиди. Улар мулоқотга киришувчан ва дўстона бўлишса-да, вақтларини беҳудуга сарфламайдилар. Бу қисмнинг яна бир ўзига хослиги жамоат транспортидаги тартиб ва вақт қоидаларига амал қилишидир. Яъни, сиз ишга ёки учрашувга жамоат транспортининг кеч келиши ортдан кечикканингизни айтсангиз, унда бу қабул қилиб бўлмайдиган узр бўлади.

Шунингдек, мамлакатнинг қарийб 20 фоизини Швейцария-Франция қисми эгаллаган бўлиб, энг маданий ҳудудлардан. Бу қисмда французча ҳаёт нафаси сезилиб туради.

Ва ниҳоят, Швейцария-Италия қисми давлат ҳудудининг 10 фоизини ўз ичига олган. У ердаги яшаш тарзи Италияга ўхшаш бўлса-да, анча самарали тизимга эга. Яъни, Италиядан фарқли ўлароқ жамоат транспорти ҳар доим ўз вақтида ҳаракатланади. Йўллар тоза, полиция ҳам жуда тартибли ва хушмуомала.

Энди умумий швейцарияликларга хос характер бу — уларнинг хорижий саёҳатларга жуда кам чиқиш одатлари. Улар кўпинча ўз мамлакатлари бўйлаб саёҳатни афзал кўришади. Албатта, бунинг ажабланишлик жойи йўқ. Боиси, Швейцарияда туристлар кўришни хоҳлаган деярли ҳамма нарса бор: тоғлар, дунёдаги энг тоза кўллар, ривожланган транспорт тизими ва ҳоказо.

Умуман, швейцарияликлар биз ўзбеклар сингари самимий ва меҳмондўст халқ.

— Келгусида амалга ошироқчи бўлган қандай режаларингиз бор?

— Амалиётни тугатганимдан сўнг, ўзимга яқин бўлган банк тизимида ишлашимни истисно қилмасам ҳам, аммо халқаро савдо соҳасидаги профессионал фаолиятимни давом эттиришни режалаштирмоқдаман.

Хусусан, энг мақбул шароитларда Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилоти аъзоси бўлишига ўз ҳиссамни қўшишдан мамнун бўламан.

Шунингдек, келгусида бўш вақтларимда дарс беришни ҳам хоҳлардим.

Нурилло ТҲУТАСИНОВ суҳбатлашди

8 | КЎЗГУ

СОВЧИЛАР —

ҚИЗ ОВЛОВЧИЛАР

“Эшикма-эшик совчиликка юриб роса тинкам қуриди”, ёки “Ҳар куни совчи кутяпман, лекин пичоққа илинадиган куёв йўқ”, деган гаплар тез-тез қулогимизга чалинади.

Яқинда яна худди шундай суҳбатнинг гувоҳи бўлдим:

— Опамнинг ўлига қиз топиш учун роса маҳаллаларни айландик, шу десангиз, бир неча хонадонга кириб чиқдик, аммо ҳеч бири жиянимга ёқмади.

Нимасини айтасиз, ўғлимни уйлантиргунимча юздан ошиқ қизни кўрдик, хонадонма хонадон юрдик.

Ҳа, айниқса, шаҳар худудида совчилар бир пайтнинг ўзиде бир неча хонадонга кириб қизларни “ов”лаётгани сир эмас. Уйлаб қолсанда, мана шунча уришиллардан кейин ҳам ёшлар бахтли бўлиб кетсаку олам гулистон, лекин баъзида акси бўлса-чи, танлов ўзини оқламасачи?

Кейинги пайтларда ёшларнинг тақдири совчиларга боғлиқ бўлиб қолмоқда. Аслида совчиликнинг ҳам ўз қонун-қоидаси бор.

Меҳри ая СУЯРОВА, 72 ёш:

Бир пайтлар қишлоғимизда бўйи етган қизларга, албатта, кўпни кўрган, обрў-эътиборли, ҳаётни яхши тушунган, турмушида ҳамма нарса бадастир эркалар совчиликка боришар-

ди. Йигитнинг ота-онаси келин қидираётганда “Биз фалончининг қизини ўғлимизга келин қилмоқчимиз, сиз нима дейсиз?”, дея маслаҳат сўрашган. Масалан, бизнинг маҳалламизда кўпни кўрган бир отахон бўлиб, унинг фарзандлари ўзидан тинчиб кетган, ҳаммага ибрат бўладиган оила бошлиғи эди. Кимнинг қизига кимнинг ўғли муносиб ёки икки оилада муҳит қандай — ҳаммасини эринмай ўрганиб чиқарди. Ёшлар турмуш қургач бирор масалахатли гап чиқиб қолса яна ўша совчига мурожат қилинарди. Ҳозир совчи бўлмиш ўзининг ҳеч қайси гапига жавоб беролмайди. Қиз ёки йигитнинг роса мақтовини келтирадию келгусида бир ишқал бўлиб қолса ўзини четга олади. Оилаларнинг бузилиб кетишига кўпгина тажрибасиз совчилар ҳам сабабчи бўлади.

Ҳа, бу бор ҳақиқат, кейинги пайтларда совчилар қизнинг ташқи қиёфаси, ўқиган-ўқимасини, отасининг қаерда ишлаши билан қизиқишади. Ҳўш, қизлар ёки бўлғуси куёв ҳақида ким ҳолис ва тўғри жаоб бериши мумкин?

Қаромат ОҚИЛЖОНОВА, маҳалла маслаҳатчиси:

Бирор хонадон қиз узатмоқчи ёки ўғил уйлантирмоқчи бўлса аввало, маҳалла фаолларидан сўрагани маъқулроқ. Чунки биз ўз худудимиздаги ҳар бир хонадоннинг шарт-шароитини яхши биламиз. Лекин, афсуски, бўлажак келинни ёки куёвни суриштирадиганлар бизга кўпда мурожат қилавермайди. Қўшниларни ҳар доим холис деб бўлмайди. Бир-бири билан азалдан келишмаган қўшнилари баъзида қиз ёки йигит ҳақида нотўғри маълумот ҳам бериши мумкин. Қолаверса, маҳалла-қўй ҳам ҳар бир оила ҳақида холис баҳо бериши керак. Андишага бориб қиз ёки йигитнинг камчилигини яширишса, кейинчалик бу нафақат икки ёшни арастда қолдиради, балки маҳалла-қўйни ҳам қийин вазиётга қўяди.

Гулчеҳра МУРОДОВА, ўқитувчи:

— Ўттиз ёшдан ошганига қарамай ҳали турмушга чиқмаган бир ўқувчим бор. Қадди-қомати келишган, одобли қиз. Яқинда “нимага турмушга чиқмаялсан ё ҳалиям танлаясанми”, деган гапимга “Кўча бошида холам туради. Тўрт нафар қизи бор. Мени сўраб-суриштирган совчиларга оиламизни, мени ёмонлашдан нарига ўтмайди. Чунки мен холамнинг қайнисига тегмаганман, қолаверса, ўзининг қизларини узатиши керак. Яна икки қизи қолди. Шулар эрга тегса, менинг ҳам бахтим очилиб қолар”, деб ҳазилнома жавоб берди. Қани энди, совчилар эшикма эшик юриб дуч кел-

ган одамдан қизларни ёки йигитларни суриштиришдан олдин биз ўқитувчилардан ҳам маслаҳат сўрашса. Ахир, уларни ҳаммадан яхши билладиган биз устозлармиз. Чунки уларни болалигидан то вояга етгунча ўзимиз ўқитамиз, ўзимиз тарбия қиламиз...

Юқоридаги фикрлардан англаш қийин эмаски, бир неча хонадонни бориб кўрган ёки обдон танлаган билан ёшларни тўла-тўқис бахтли оила қилиш қийин. Айниқса, совчи гапдон, одамларни ўзига қарата оладиган, манипуляция қила олиш “санъат”ига эга бўлса...

Олимжон ТУРДИМОВ, ҳайдовчи:

Қизимнинг бахтсиз бўлиб қолишига мен сабабчи бўлганман. Яхши жойлардан чиққан совчиларни қайтарганман. Аммо совчи билан совчининг фарқи бўларкан. Агар гипноз қиладиган совчи домига тушиб қолсангиз тамом. Мен ҳам гиёҳванд йигитни қиёмни келтириб мақтаган совчининг гапи билан қизимни нақ чоғга итарганман. Қизим калтак еб йиғлаб икки-уч марта қайтиб келганида бояги гапдон совчи авраб қайтариб олиб кетган. Мен ҳам совчининг гапига учганман, оқибат нима бўлди, куёвим қизимни ҳам гиёҳванд қилиб қўйди. Ҳозир қизим уйда, даволатганимиз билан фойдаси йўқ, Эл-юрт олдига бошим эгик. Мени чўв туширган совчини ким жазолайди. Эшитишимча, у ҳамон совчиликни давом эттираётган эмиш...

Собир ҲОТАМОВ, асаб касалликлари шифокори: Дарҳақиқат, совчиликнинг

ўзига яраша юки бор. Икки ёшнинг бошини қовуштириш масаласига панжа орасидан қараб бўлмайди. Совчи ҳар бир айтаётган гапига жавобгар бўлиши керак. Чунки бир оиланинг бузилиши жамиятга ҳам катта зарар келтиради. Қиз ёки йигит жонсиз буюммаски айбани яшириб мақтовини ошириб ўтказиб юборсангиз. Кўпинча бизга ёшгина келинлар асабидан шикоят қилиб келишади. Сабаби бир-бирига мутлақо тескари оилавий муҳит. Келинлар тинч ёки ўзига тўқ оилани уруш-жанжалли, етишмовчилиги бисёр оилаларга кўни-қолмаётганидан нолишади. Бунга ҳам яна ўша совчилар айбдор. Яъни, қиз томонни авраб доғда қолдиришади. Ахир “Тенг тенги билан...”, деган мақол бежизга айтилмаган.

Дарҳақиқат, ёшларнинг тақдири совчиларнинг тажрибаси, маҳорати қай даражада бўлишига, холис ёки нохолис эканига ҳам боғлиқ. Ҳар қандай ҳолатда ҳам икки ёшнинг тақдирини боғлашдек масъулиятли юмушни кўпни кўрган, ёши улғу кишилар бажаргани маъқул, шундай эмасми? Қолаверса, танловнинг ҳам меъёри бўлгани тузук. Аввало, турмуш қурадиган қиздир, йигитдир унинг ИНСОНИЙЛИгини қадрлаш керак. Ва совчилар ҳам ёшларнинг ахлоқи ва яхши тарбиясигагина эътибор қаратиш лозим. Чунки яхши тарбия кўрган ўғил-қизларни ҳаётдаги қийинчиликлар асло чўчитмайди...

Барно СУЛТОНОВА

РУҲШУНОС ҲУЗУРИДА

БОЛАНИ УЯЛТИРМАНГ

— Бола бирор айб ёки хато иш қилиб қўйса, уни кўпчилик олдига изза қилиш тўғрими?

А.БАҚИРОВА,
Наманган вилояти

Маҳмуд ЙЎЛДОШЕВ: — Боланинг илк бор мактабга бориши қанчалик ҳаяжонли бўлмасин, бу унга қийинчилик туғдирмайди. Чунки мактабда ўқитувчи ҳамма болаларни бирдай кўради. Оилада ҳам болага мактабга боргани учун алоҳида эътибор бермасдан, мактабда ўқиш унинг гўзи учун керак бўлган бурч сифатида қараган маъқул. Ана шундагина бола уй вазибаларига, мактабда берилган топшириқларга шахсий бурч сифатида қарашга ўрганади. Бошланғич синф ўқувчиси мактабгача ёшдаги қилиқларини энди такрорламайди. Ёш бола ўжарлик қилиб пиёла отиб юбориши мумкин, бу ҳолда у пиёланинг синишини уйлаб ҳам ўтирмайди. Аммо бошланғич синф ўқувчиси бун-

дай қилмайди, бу қилиқни ўзига эп кўрмайди, чунки атрофдагилар унинг бу ҳаракатига қандай баҳо беришини билди ва уялади. Демак, инсонни шахс сифатида шакллантирувчи, бошқа жонотлар орасида учрамайдиган туйғулардан бири уятдир.

Болани ҳеч вақт уялтирмаслик ва изза қилмаслик лозим. Шундай экан, болангизнинг ноўрин, хато ишини, англашилмовчилик юзасидан, тажрибасизлик туфайли йўл қўйган хатти-ҳаракатини қоралаб, жазолаб ўтирмаманг. Айниқса, бўлиб ўтган кўнгилсиз воқеани юзига солиб изза қилманг. Агар бу воқеадан бошқаларни ҳам хабардор қилсангиз, бола руҳиятидаги кечинма янада оғирроқ тус олиши

мумкин. Болани хато ишлардан огоҳлантириб тарбиялаб борсангиз, унинг оиладаги ўрнини камситмаган бўласиз. Тарбияни болангизнинг қўлидан пиёла тушиб кетиб синганида эмас, бу ҳолат юз беришидан анча илгари, яъни иш буюраётганингизда: “Эҳтиёт бўл, синиб қолмасин”, деб, нафсониятига тегмайдиган даражада ўргатиб бординг.

Бола ўз иродаси билан, мустақил тарзда уй ишларни бажаришга ўрганса, сиз ишдан қайтганингиздан кейин уни дарс тайёрлашга мажбур қилишингизга ўрин қолмайди. Мустақил, ўзини ўзи тергашга ўрганган болагина келажакда ўз ҳаётини тўлиқ таъмин эта олади.

Фарзандларимиз ҳақида умримиз давомчилари, эртанги кунимиз эгалари. Кимки, болалари келажаги учун (ва, албатта, бунинг ортида ўзининг кексалик, заифлик йиллари туришини ҳис қилган ҳолда) астойдил қайғурса, улар тарбиясига, яхши ўқиб, бирор мутахассислик эгаси бўлиши учун ҳаракат қилса, бу ўзининг ижобий самарасини бермай қўймайди. Бунинг ўз ҳаёти мисолида аниқ айтишим мумкин.

Болалигим Иккинчи жаҳон урушидан кейинги оғир пайтларга тўғри келди. Отам колхоз раиси бўлса-да, уйимизда тўйиб овқат емаган пайтларимиз кўп бўлган. Онам раиснинг хотиниман, дея керилганини эслай олмайман. Аксинча, ҳамма қатори колхоздаги энг оғир юмушларни бажарар, озгина маошга қаноат қилар эди. Ҳатто, бирор қийналган одам ёрдам сўраб келса, ота-онанинг уйдаги охири озиқ-овқатни ҳам бериб юборган пайтлари кўп бўлган.

Аҳвол қанчалар қийин бўлмасин, улар фарзандлар тарбиясини биринчи ўринга қўйишган. Шунинг учун ҳаммамиз ўқидик, кўпчилигимиз ўқитувчилик касбини танлаб, кам бўлмадик. Ўзим Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтида таҳсил олиб, узоқ йиллар қишлоғимиздаги мактабда математикадан дарс бердим. Турмуш ўртоғим (Аллоҳ ўз раҳматига олсин, у киши заводда муҳандис бўлиб ишларди) билан маош ҳисобига кун кечириб, чиройли уй қурдик, беш нафар фарзандимизни ўқимишли инсонлар қилиб тарбияладик. Улар ҳозир ишлаб чиқаришнинг турли жабаҳаларида фаол меҳнат қилиб, эл қорига ярашапти. Қатор набираларим ҳам улар сафига қўшилган, энг нуфузли идораларда фаолият юритишади.

Ҳаётда нималар бўлмайдилар, дейсиз. Пенсияга чиққангидан кейин набира ва эвараларим тарбияси билан шуғулланиб, ҳали пойтахтда, ҳали қишлоқдаги уйимда яшаб, югуриб

ФАРОВОН КЕКСАЛИККА БУГУН ЗАМИН ЯРАТИНГ

ЁКИ ОИЛАСИ, ФАРЗАНДЛАРИДАН УЗОҚДА, ХОРИЖДА ИШЛАЁТГАН АЁЛЛАРГА

елиб юрган одам, қон босимим юқори даражага кўтарилиши оқибатида инсултни бошимдан ўтказиб, бир кунда юра олмай қолдим. Бу воқеага бир йилдан ошди. Шукр, фарзанд ва набираларим бирор дақиқа ёлғиз қўйишмапти мени. Ҳар куни атрофимда парвона. Кунда бир неча марта таом тутишади, ўрин чойшабларимни кунора алмаштиришади. Хонамга катта экранли телевизор, компютер қўйиб беришган. Китобларим бирталай. Телевизор орқали дунё янгиликларидан хабардор бўлсам, компютерда Куръони карим ҳамда Ҳадиси шарифлардан ўқийман. Аста-секин ёдлаб ҳам боряпман.

Айтганча, фарзандларим мени энг тажрибали шифокорларга кўрсатишган. Ҳозир улар назоратида даволаняпман, ҳар олти ойда шифохонада ётаман. Керакли дори-дармонларни вақтида етказиб беришапти, умрингдан барака топқурлар. Дўхтирларнинг гапига қараганда, муолажаларни вақтида олсам, ҳадемай юриб кетар эканман.

Баъзан ўйлаб ётиб, беихтиёр кўзларимга ёш келади: эй Аллоҳим, дейман шукроналик билан, кексайиб, ёшим 90га яқинлашганда шундай шароитда яшашни насиб қилганинга га шукур. Агар фарзандларим бўлмаса ёки улар ноқобил бўлса, нима қилган бўлардим?!

Мен буларни бежизга келтирмайпман. Демокриманки, инсон сабр билан бориға қаноат қилса, ҳамма нарсага эришиши мумкин. Қишлоғимизда бизники каби оилалар кўп. Улар бориға қаноат қилиб, аҳил-иноқ яшапди, момоларимиз аънаналарига амал қилган ҳолда, фарзандларига чиройли тарбия бериб, турли олийгоҳларда ўқитишапти. Лекин...

Яқинда мен билан суҳбатлашгани чиққан кўшни аёл (минг шукур, кўшниларим ҳам тез-тез чиқиб, гаплашиб ўтиришади) маҳалламиздаги ишлаш учун Туркия, Россия каби давлатларга кетган аёллар ҳақида куйиниб гапирди. "Улардан бири ҳатто оиласидагиларга ҳам билдирмай кетиб қолган экан, — деди у мен яхши танийдиган аёл ҳақида гапира туриб. — Қизларининг

тўйдан кейиноқ жўнаб кетибди. Ҳозир турмуш ўртоғи қизи ва ўғлига қараб ўтирибди. Қизи мактабни битириш арафасида. Яқинда уни кўчада учратдим, аҳволига ҳам раҳим, ҳам ғазабим келди. Шу даражада бўянганки, зўрга танидим: қошлари татуаж дейишадимей, бир нарса қилиниб, лаблари турли рангларга бўяларак, узун-узун. Афтидан онаси тирикчилик учун жўнатаётган пулни шунангидан ишларга ишлатаётган бўлса керак. У неварам билан бирга ўқийди. Зухранинг гапларига қараганда, кўпинча дарсларини тайёрламай мактабга келар, талаб қилган ўқитувчи билан тенгма-тенг айтишар экан. Уйларига овқат ҳам пиширилмайди, шекилли, ўғлига кўшнилариининг раҳми келиб, таом олиб чиқиб беришаркан. Шу кетишда болаларининг келажаги нима бўлади, нимага бу ҳақда ўйламайди бу аёл?!"

Кўшнимнинг куянчақлик билан айтган гаплари мени ҳам ўйлантириб қўйди, юрагим ачшиди. Ҳақиқатан ҳам бугун қишлоқларимизда аёлларнинг хориж давлатларига ишлашга кетишлари оддий ҳолга айланиб қолди. Уларнинг ҳаммаси ҳам тирикчилик илнжиде кетяпти, десак хато бўлади. Сабоби, у ерга борганлардан кўпчилигининг жўнатган пулига уйда болаларига қараб

ўтирган эркаклар машина олишади, уйларини бузиб, икки қаватли қилиб, қайтадан қуришади, хуллас орзуларининг чеки-чегараси йўқ, У ерда аёли нима иш қилаётгани билан иши йўқ (Бу алоҳида масала). Энг катта жабр эса болаларга бўляпти.

Оилада онанинг ўрни катта. Унинг меҳри, муҳаббати билан воёга етган болалар қалбида эзгулик уруғи униб-ўсади. У одобли болалар сафиде бўлади, яхши ўқийди, чиройли тарбия топади. Онаси хорижда юрган болалар-чи? Бундай бахтдан мосуво воёга етишади, ота-она назорати бўлмаган, ундайларни йўлдан урвчилар ҳам кўп бўлади.

Буни ҳаёт дейдилар. Ўша маҳобатли иморат қуриб, янги машиналарда юриш орзусида хориж мамлакатларида ёлғиз юрган аёлларнинг эртага касалланиб қолмасликларига ким кафолат бера олади?! Мабодо шундай бўлса, унга ким ғамхўрлик қилади? Пул, тўкин ҳаёт илнжиде жуфти ҳалопини беғона кўзалардан қизганмай, турли қийинчиликлардан аямай ўзга юртга ёлғиз жўнатган турмуш ўртоғими ёки меҳр кўрмай катта бўлган фарзандларими?

Мен бошидан кўплаб яхши ва ёмон кунларни ўтказган нуруний она, фахрий муаллима, бахти бекам, аҳил оиланинг бекаси сифатида, жоним ачиганидан сиз, сингилларим, қизларим ва невараларимга мурожаат қилмоқчиман. Азизларим, аввало хориждаги ёлғизлик, тинимсиз меҳнат, оиласи, яқинлари меҳридан, дийдоридан узоқда яшаш саломатлигингизга путур етказмасин, ўз соғлигингиз ҳақида ҳозирдан ўйланг. Қолаверса, фарзандларингиз тарбияси билан шуғулланиш сизнинг оналик бурчингиздир. Зеро, ўша фарзандлар сизнинг келажагингиз, кексайганингизда ёки беморлигингизда сизга суячк бўлувчи инсонлардир. "Қаноат қорин тўйдирди", деган мақол бор халқимизда. Бу бежиз айтилмаган. Борингизга қаноат қилишга ўрганинг. Ўзингизга бекам кексалик яратишга ҳаракатни бугундан бошланг.

Нутманг, умр - оқар дарё. Бир зумда ўтиб кетади. Ҳозир бой-бадавлат яшамасангиз ҳам, кексайган чоғингизда хурматда, ардоқда бўлинг!

Дилором РАҲИМОВА,
Куйичирчиқ тумани

Таҳририятдан: Фахрий муаллима Дилором опа Раҳимованинг куюнишларига Сиз нима дейсиз, азиз газетхон? Ўз фикр мулоҳазаларингизни бизга ёзиб юборинг. Мақтубларингизни кутамиз.

УЛАР ФИЛИАЛНИНГ ФАХРИ, УМИДИ

"Ўзбектелеком" АК Тошкент филиалида ўз касбига меҳр қўйган иқтидорли, билимли ёшлар кўпчилигини ташкил этади. Корхона раҳбарияти уларни соҳада узоқ йиллар ишлаб, бой тажриба тўплаган мутахассисларга бириктириш орқали малака ва тажрибалари, танлаган касбига меҳри орттиришга эришмоқдалар. Филиал стандартлаштириш ва сифат менежменти тизими бўлими бошлиғи Абдумалик ЧОРШАНБИЕВ ҳамда Корпоратив миқозларга хизмат кўрсатиш гуруҳи бошлиғи Достонбек АҲМАДЖОНОВлар ана шундайлар сирасидан.

ри қатори Абдумаликка ҳам чиройли тарбия беришга, мактабда яхши ўқиши учун шароит яратишга ҳаракат қилишди.

Яшаш жойидаги 34-мактабни битирганидан сўнгра Қарши иқтисодиёт коллежида таҳсил олган Абдумалик, алоқа соҳасига қизиққанлиги боис, 2012 йили Тошкент ахборот технологиялари университетининг мобил алоқа тизимлари факултетига ўқишга кирди. У бу ерда ўзини қизиқтирган кўп қисмларга жавоб топди, устозлари кўмағида алоқачилик касбининг сир-асрорларини ўрганди. 2017 йили университетни муваффақиятли тугатган Абдумалик муҳандислик дипломи билан "Ўзбектелеком" АКнинг Тошкент филиалида иш бошлади.

— Ёш мутахассисларнинг ўзи танлаган соҳага меҳр қўйиши у ердигиларнинг унга бўлган муносабатига кўп жиҳатдан боғлиқ — дейди Абдумалик Чоршанбиев. — Менга иш бошлаган пайтимда малакали муҳандис Сора опа Бойжигитова иш ўргатган бўлса, филиалимиз

раҳбари Абдурашид ака Абдимўминов мени ҳар томонлама пишитди, десам хато бўлмайди. У киши ким туманлардан бирига иш билан борадиган бўлса, албатта, мени қўшиб жўнатарди. "Идорада ўтириш билан яхши натижага эриша олмайсан, — дерди директоримиз. — Сен яхши мутахассис бўлмоқчи бўлсанг, аввало, кабелчи-ю пайвандчилар ишини ўрган, улар машаққатига шерик бўл. Шунда ишимизнинг оғир-енгил томонларини ҳис қилсан".

Абдумалик шу тариқа алоқачилик касбини пухта ўргана бошлади ва ўтган йили аввалга унга бўлим бошлиқлиги вазифаси ишониб топширилди, сўнгра филиал ёшларига етакчи этиб сайланди. Бугунги кунда у ёш мутахассислар етакчилиги сифатида ёшлар билан ишлагани самарали ташкил этишда маданият, санъат, спорт, ахборот технологиялари, китоб ўқишга қизиқишни ошириш бўйича бешта муҳим ташаббусни амалга ошириш доирасида ва бошқа йўналишларда фаоллик билан ҳаракат қилиб, самарали натижаларни қўлга киритяпти.

Яқинда бир гуруҳ фаол ёшлар қатори у ҳам Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг ташаккурномасига лойиқ топилди. Мазкур эътибор Абдумаликни янги марралар сари чорламоқда.

Достонбек, Тошкент вилоятининг Бўка туманида таваллуд топди. Талабчан ота-она - ДАИ ходими Шавкатжон ва муаллима Моҳирахонларнинг аҳил оиласида вояга етди. Аввал ўрта умумтаълим мактаби, кейин Бўка агроноат касб-ҳунар коллежини битиргач, армия хизматида отланиб, Самарқанд шаҳридаги ҳарбий қисмлардан бирида ўз йигитлик бурчини ўтади. Сўнгра олийгоҳда таълим олди. Утган йили Тошкент филиали оммавий савдо гуруҳи мутахассиси сифатида фаолият бошлаган Достонбек устозлари Содиқ Хожимуратов, Зулайхо Назаровалар ёрдамида касбининг сир-асрорларини, миқозлар билан муомалада эътибор қаратиш лозим бўлган муҳим жиҳатлар, шунингдек, филиал томонидан миқозларга тақдим этилаётган хизматлар: интернет, IPTV, телефония, VPN рекламаси ва бошқаларнинг афзаллик томонларини тушунтира билиш йўллари пухта ўрганди ва амалиётга жорий эта борди. Шу тариқа унинг малакаси ошиб, ишда юқори натижаларни қўлга кирита бошлади. Айни пайтда Достонбек Аҳмаджонов филиал корпоратив миқозларга хизмат кўрсатиш гуруҳи бошлиғи сифатида корхона даромадларининг ортиб боришига ўз ҳиссасини қўшаётир.

Достонбек ўтган йили "Ўзбектелеком" акциядорлик

компанияси филиаллари ёш ходимлари ўртасида ўтказилган "Компания хизматларини сойтишда энг юқори натижага эришган ёш ходимлар" кўриктанловиди иштирок этиб, 24 нафар иштирокчи орасида фахрли 1-ўринни қўлга киритишга муваффақ бўлди ва компания дипломи ва қимматбаҳо совғасига сазовор бўлди.

Ушбу муваффақият Достонбекнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшгани рост. У янада янги марраларни эгаллаш, ютуқлари сонини ошириш учун ўқиб-изланмоқда, ўрганишда давом этмоқда.

— Ёшлар бизнинг келажигимиз, эртанги кунимиз эгалари, — дейди филиал директори Абдурашид Абдимўминов. — Биз филиалимиздаги бошқа ёш мутахассислар ҳам Абдумалик ва Достонбек каби ишда юқори натижаларни қўлга киритишлари учун бор куч ва имкониятларимизни ишга солган ҳолда ҳаракат қилаверамиз. Негаки, бундай ёшлар филиалимизнинг фахри, умидидир.

Муборак МИРКАМОЛОВА,
"Xabar" мухбири

Абдумалик 1991 йилнинг 17 май куни (Алоқа ходимларининг касб байрами, қанчалар гўзал тасодиф)да Қашқадарё вилоятининг Қарши шаҳрида таваллуд топди. Касби иқтисодчи бўлиб, "Ўзқишлоқ-хўжаликмашлизи" АК Қашқадарё филиалида иқтисодчи сифатида фаолият юритаётган Файзи ака ҳамда онаси Норчук опалар бошқа фарзандла-

➔ МУЛОҚОТ

БУЮК СИЙМОЛАР АДАБИЙ МЕРОСИ

Тошкент шаҳар "Bilim" ахборот-кутубхона марказида ҳар йили феврал ойида Алишер Навоий ва Заҳриддин Муҳаммад Бобур таваллудига бағишланган маънавий-маърифий тадбирлар алоҳида тайёргарлик билан ўтказилади.

Бу йил ҳам шундай бўлди. Марказда Алишер Навоий таваллудининг 579 йиллигига бағишлаб "Алишер Навоий - ўзбек адабиётининг асосчиси ва буюк шоир" ҳамда Заҳриддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 537 йиллигига бағишланган "Ўзбек мумтоз адабиётининг буюк вакили" деб номланган расмий китоб кўргазмалари ташкил этилди. Ушбу икки буюк сиймо адабий меросини ёш китобхонлар орасида кенг тарғиб қилиш мақсадидаги кўргазмаларда китобхонлар АКМ ахборот-библиография бўлими мутахассислари томонидан ажодларимизнинг ҳаёти ва ижодидан қизиқарли маълумотлар келтирил-

ди, кутубхона фондидаги Навоий ҳамда Бобур ҳаёти, ижодий фаолияти ёритилган китоблар билан таништирилди ва уларга библиографик шарҳлар бериб борилди.

Кўргазма давомида Навоийнинг машҳур "Фарҳод ва Ширин", "Лайли ва Мажнун", Бобурнинг "Бобурнома" асарларидан парчалар, рубоийлар ўқилди. Кутубхонамизнинг масофавий фойдаланувчилари учун эса тарғиботнинг инновацион шакли сифатида "Фарҳод ва Ширин" дostonи учун буктрейлер тайёрланди. Бу буктрейлерни кўриш истагида бўлганлар ахборот-кутубхона марказининг bilim.natlub.uz веб-сайтида, шунингдек, телеграмдаги "BILIM" АКМ каналида томоша қилишлари мумкин.

Ўзбек мумтоз адабиётини тарғиб қилиш оилиги доирасида китобхонларга ахборот-кутубхона хизмати кўрсатиш бўлими мутахассислари ҳам қатор тадбирларни режалаштиришган. Хусусан, Тошкент шаҳридаги таълим муассасалари билан ҳамкорликда "Навоий шеърятини — бизнинг меросимиз", "Бо-

бур ижоди авлодларга мерос", "Навоий китобхонлиги" ва "Биз рубоий ва ғазалларни ўқиймиз" деб номланган тадбирлар, "Навоий ва Бобур шеърятининг энг яхши билимдони" викториналари ўтказилиши кўзда тутилган. АКМ фаол китобхонлар клуби аъзолари буюк шеърят устозлари ижодига бағишланган навбатдаги йиғилишни ўтказадилар.

Бугунги кунда бутун дунё буюк ажодларимизнинг ижодини мутлақо янги қирраларини очиб бормоқда. Шоир ва мутафаккирларнинг алоҳида асарлари инглиз, немис, француз, румин, поляк, чех ва бошқа тилларга таржима қилинмоқда. Алишер Навоий ҳамда Бобурнинг ўлмас ижоди туркий тил ва адабиёти пойдевори ва юксак лириканин ажайиб намуналари яратилишига асос бўлди. Ҳозирги замонавий ахборот технологиялари даврида ўзбек тилининг кенг имкониятларини, унинг бойлиги, моллашувчанлиги ва нафосатини кўрсатиб беришда Навоий ва Бобурнинг буюк сўзлари яна бир бор янграб туради.

ШАХСГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ЎНДАШУВ

Кичик ёшдаги ўқувчиларга билим беришда уларни ижодий фаолиятга йўналтиришнинг аҳамияти

Хукуматимиз томонидан таълим тизими-га, айниқса, мактабга ва бошланғич таълимга катта эътибор берилмоқда. Ҳақиқатан ҳам, бошланғич таълимнинг мустақамлиги кейинги босқичда асосий фундамент рол ўйнайди.

Кичик ёшдаги ўқувчиларга билим беришда, аввало, уларни ижодий фаолиятга йўналтириш ва ижодий фаолиятда ўқувчилар индивидуаллигини ўрганиш ўқитиш дифференциацияси учун муҳим аҳамият касб этади.

Шахсга йўналтирилган дифференциалланган ёндашув педагогик таъсирларни назарда тулади. Ушбу таъсирлар ижодий жараёнинг мазмун-моҳияти ҳамда ижодий фаолият муваффақиятини белгилловчи, ўқувчилар гуруҳини аниқлаш, ўқувчиларда шахсий фазилатларнинг ривожланганлигидан келиб чиққан ҳолда ҳар бир ўқувчининг ижодий самардорлигини ривожлантириш даражасини юқори даражагача кўтариш учун шароитлар яратишга қаратилган.

Когнитив вазифалар ижодий йўналишдаги ўқув фаолиятини ташкиллаштириш воситаси ҳисобланади. Мазкур вазифаларнинг моҳияти шундан иборатки, ошқора ва яширин талаблар қўйилган вазифалар шароитида баъзи маълумотлар асосида ўқувчи вазифани бажариш мубайнида бир ёки бир неча ижодий воқеликнинг процедураларини амалга ошириш, аввал ўзлаштирилган билимлар ва кўникмаларни мустақил равишда янги вазиятларга (яқин ёки узок) кўчириш, маълум вазиятда муаммони кўриш, объектнинг янги функциясини кўриш, объект тузилмасини кўриш ва бошқалардир.

Экспериментал ўқитиш жараёнида асосий эътибор ўқувчиларнинг муаммони вазифалар бажариши, уларда таҳлил қилиш кўникмасини шакллантириш, муҳим ва муҳим бўлмаганларини ажратишга қаратилган. Ушбу мақсадда турли вазифалар таклиф қилинган. Жумладан, турли даражадаги таҳлил ва синтезни қўллаш, семантик ва грамматик ажратиш (таҳлилий ҳаракатлар), бирлаштириш, тўлдириш, тузиш бўйича вазифалар (синтез амаллари) берилган.

Шахсга йўналтирилган дифференциалланган ёндашув шароитида когнитив вазифалардан

фойдаланиш қуйидагилар билан белгиланади.

1. Вазифалар бажариш жараёнига ижодий мотивацияни яратиш. Мақсад – ушбу когнитив вазифа нафақат ўқувчиларнинг фикрлаши, балки масаланинг қўйилишида қизиқарлилик, ҳайрон қолиш ва бошқа психологик эффектлардан фойдаланиш, яъни ўқувчини қизиқтириш керак;

2. Ўқувчилар шахсий хусусиятларини ўрганиш ва уларни типологик гуруҳларга ажратиш;

3. Шахсга йўналтирилган вазифаларни белгилашда ўрганилаётган материал мазмунини ўзига хослиги ва ўқувчилар ёшини ҳисобга олиш.

Алоҳида ҳар бир ўқувчиларнинг ҳамда бутун синф шахсий психологик имкониятларини ҳисобга олмасдан муаммони вазиятни яратиш ва муаммони шакллантириш қийин. Ўзлаштиришда қийналган ўқувчилар учун вазифалар қуйидаги хусусиятлар билан ажралиб туриши керак:

а) тегишли пайтда бажариш эҳтимоли юқорилиги;

б) вариантлик – асосий муаммони саволларнинг ундовчи режа кичик саволлари билан мослиги;

в) амалий топшириқлар бажарилишида батафсил йўриқномалар бериш.

4. Дифференциалланган когнитив вазифалар тизимини яратиш.

5. Билимларни назорат қилиш, қайд қилиш тизимини такомиллаштириш.

Ўқувчилар турли даражада билимларни ўзлаштиришга ва ўрганиш қобилиятига эга бўлишади. Ўрганиш қобилияти – бу ўқувчининг қисқа муддат мобайнида билимларни юқори даражада эгаллаш қобилияти бўлиб, унинг асосий кўрсаткичи продуктив фикрлаш ривожланганлик даражаси ҳисобланади. Ўқитишда шахсий-дифференциалланган ёндашувни амалга

оширишда ўрганиш қобилияти ўқувчиларни гуруҳларга ажратишда муҳим мезон ҳисобланади. Мактаб ўқувчиларининг ўрганиш қобилияти юқори, ўрта ва паст даражалари ажратилади. Ўрганиш қобилияти юқори бўлган ўқувчиларга билимларнинг асосий мазмунини тезда топиш, мустақил равишда ҳулосалар ва умимлаштиришларни амалга ошириш, олинган билимларни янги вазиятларда осон қўллаш, энг қисқа вақт ичида билимларни пухта эгаллашга қодир ўқувчилар қиради. Ўрганиш қобилияти ўрта даражага эга ўқувчилар асосий мазмунни бироз вақт ўтиб ажратишади, эгаллаган билимларни янги вазиятларга ўтказиши мумкин, 1-гуруҳ ўқувчиларига нисбатан худди шу материални ўрганишга кўпроқ вақт сарфлашади. Ўрганиш қобилияти паст даража бўлган ўқувчилар материални узок машқлардан сўнг ўзлаштиришади, асосий фикрларни ажратишда қийналишади, синф билан фронтал ишлаш жараёнидан кейин ҳам вазифаларни ўхшашлик бўйича асосан бажаришади ва ҳ.к.

Экспериментал тадқиқот натижасида аниқландики, таклиф қилинаётган шахсга йўналтирилган топшириқлар тизими ўқувчиларнинг шахсий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда ижодий фаолияти тажрибасини шакллантиришнинг таъминлайди ҳамда ҳар бир ўқувчининг ўрганиш қобилиятини юқори даражага кўтаришга имкон беради.

Бошланғич таълимда кичик ёшдаги мактаб ўқувчиларига ижодий фаолият жараёнида шахсга йўналтирилган когнитив ёндашувни кенг қўллаш болада бўлган иқтидорини тез юзага чиқишида асос бўлади, деб ҳисоблаймиз.

Ҳ.БОЛТАБОВЕВА,
Наманган вилояти, Косонсой туманидаги 28-мактабнинг олий тоифали ўқитувчиси

ФАРЗАНДЛАРИМИЗНИ ҲАМЖИҲАТЛИКДА ТАРБИЯЛАЙМИЗ

Бугунги кунда ёшларга таълим-тарбия бериш билан бирга, уларни касбга йўналтириш, глобаллашувнинг ёт гоъларидан ҳимоя қилиш, билиб-билмай жиноят кўчасига кириб қолишларининг олдини олиш биз, ўқитувчилар зиммасига юкланган муҳим масалалардир. Бир болага етти маҳалла ота-она деганларидек, бу борада ота-оналар, маҳалла ва турли давлат органлари билан доимий ҳамкорликни йўлга қўйганмиз. Андижон вилоят ички ишлар бошқармаси билан “Биз жиноatchиликка қаршимиз” мавзуйда ўтказилган тадбир ҳам ана шу ҳамкорликлар натижасидир.

Тадбирга Андижон вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи маслаҳатчиси подполковник Орифжон Юлдашев, бошқарманинг Ёшлар иттифоқи бошланғич ташкилоти етакчиси катта лейтенант Ихтиёр Абдуллаев, Пахтабод тумани ИИБ хузуридаги тергов бўлими терговчиси катта лейтенант Мустафо Мамасолиев, собиқ ўқувчиларимиз – вилоят ИИБ кадрлар бошқармаси бош инспектори капитан Элёрбек Мадумаров ва Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучлари Академияси курсанти Акрамжон Абдурайимов ҳамда Пахтабод тумани халқ таълими бўлими мутасаддилари таклиф этилди.

Мактаб директори С.Мамажонов тадбирни очар экан, Президентимиз илгари сурган бешта муҳим ташаббус ҳамда ёшлар маънавиятини юксалтириш, улар бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш бўйича мактабда олиб борилаётган ишлар, шунингдек, педагогик жамоа ва ўқувчилар эришган ютуқлар ҳақида сўз юритди. Ва ёшларни ҳар жиҳатдан баркамол қилиб тарбиялашда бу каби ҳамкорликларнинг аҳамияти катта эканлигини таъкидлади.

Самимий мулоқот тарзида ўтган тадбирда подполковник О.Юлдашев хукуматимиз томонидан ёшларга кўрсатилаётган алоҳида эътибор ва яратиб берилаётган шарт-шароитларни таъкидлаб, бунга жавобан улар юртимиз тараққиёти учун ҳисса қўшиши, бор диққат-эътиборини билим олишга қаратиши лозимлигини ургўлади. Э.Мадумаров А.Абдурайимовлар эса эришган барча ютуқларига мактабда олган билимлари пойдевор бўлганини айтиб, таълим-тарбия берган устозларга миннатдорлик билдиришди. Шундан сўнг меҳмонлар ўқувчилар билан дилдан суҳбатлашиб, уларни қизиқтирган саволларга жавоблар беришди.

Тадбирда капитан Элёрбек Мадумаров вилоят ИИБ Фахрий ёрлиғи билан тақдирлангани ўқувчилар қалбида билим олишга бўлган иштиёқни янада ошириб юборган бўлса, алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбарлик отряди ходимларининг ҳарбий қуроллари билан яқиндан танишувдан юқори синф ўқувчилари қалбида ватанпарварлик, она Ватанни ҳимоя қилишдек муқаддас туйғулар жўш урди.

Тадбир сафарбарлик отряди ходимларининг кўргазмали чиқишлари ҳамда ўқувчиларнинг юртни тараннум этувчи куй-кўшиқларига улашиб кетди.

Насиба АБДАЗОВА,
Андижон вилояти,
Пахтабод туманидаги
34-мактабнинг ўқув-тарбия ишлари
бўйича директор ўринбосари

12 | АЛОҚА ОЛАМИДА.

КОМПАНИЯЛАР

APPLE 27 МИЛЛИОН ДОЛЛАР ЖАРИМА ТЎЛАЙДИ

Франциянинг Рақобат, истеъмол масалалари ва фирибгарликка қарши кураш бошқармаси маълум қилишчи, Apple компанияси 27,4 млн. доллар (25 миллион евро) жарима тўлайдиган бўлди. Бу iOS қурилмаларининг янгиланиши билан боғлиқ.

Гап шундаки, iOS янгиланиши сабабли эски қурилмалар фаолияти чеклаб қўйилган. Компания, шунингдек, бир ой муддат ичида бу жараён учун ўз веб-сайтида изоҳ бериши шарт эди.

Бир неча йил олдин Apple iOS (10.2.1 ва 11.2) учун янгиланиш чиқарганди, унга кўра, агар батарея вақт ўтиши билан қувватини йўқотадиган бўлса, Appleнинг дастурий таъминоти батарея тез энергия сарф қилмаслиги учун қурилма ишини сунъий равишда камайтирарди. Аммо кейинчалик бу хусусият қурилмада узилшларга сабаб бўлиши ва унинг тўсатдан ўчиб қолишига олиб келиши ҳам мумкинлиги ойдинлашди.

Техник нуқтаи назардан, ушбу функция оқилона гоё бўлсада, Apple баъзи қурилмаларда ишлаш тезлиги чекланиши тўғрисида фойдаланувчиларга хабар бермасликка қарор қилганди. Компания кейинчалик келтирилган ноқулайлик учун кечирим сўраган ва Battery Health деб номланган янги функцияни тақдим этганди.

Мижозлар эса батареяни алмаштириш муаммони ҳал қилишни билишмаган. Баъзи фойдаланувчилар бўлса, смартфонлари жуда яхши ишлаётганига қарамасдан, янги iPhone сотиб олишган ва пулларига қуйиб қолишган.

Шунингдек, iPhone фойдаланувчилари дастурий таъминотни олдинги версиясига қайтариб бўлмаслигини таъкидлашмоқда.

Apple ўз расмий веб-сайтида эълон қилган баёнотда қонунга зид ҳаракатини тан олиб, 25 миллион евро жарима тўлаш билан муаммони тўғрилашга рози бўлган.

ИНТЕРНЕТ

ХИТОЙ БУТУН БОШЛИ МАМЛАКАТЛАРНИ ИНТЕРНЕТДАН УЗИБ ҚЎЙИШИ МУМКИН

АҚШ бош прокурори Уилям Баррнинг баёнотида кўра, Хитойда бошқа мамлакатларни интернетдан узиб қўйиш имкони бор. Бу Хитойнинг 5G технологиялари борасидаги етакчилигига бевосита боғлиқ иш, дейилмоқда.

"Агарда интернет саноати Хитой технологияларига боғлиқ бўлса, у бутун бошли мамлакатларни истеъмолчилар ва индустрия учун зарур бўлган қурилмалардан узиб қўя олади", — дея таъкидлади Барр.

Бош прокурорнинг фикрича, АҚШ ўзига иттифқодш мамлакатлардаги технологик компаниялар билан ҳамкорлик ҳақида ўйлаб кўриши лозим. Бу эса 5G технологиялари борасида Хитойнинг гегемонлиги хавфидан ҳалос этиши мумкин. Huawei билан рақобатлаша оладиган компаниялар сифатида у Nokia ҳамда Ericsson компанияларини тилга олган.

Уилям Барр бешинчи авлод уяли алоқа технологиялари соҳасида ўз мамлақати Хитойдан анча орқада эканини тан олди. Шу билан бирга, у Хитой шунчаки АҚШ ва бошқа мамлакатлар технологияларини ўғирлапти, дея қистириб ҳам ўтди.

СОАТСОЗЛИК

APPLE 2019 ЙИЛДА ШВЕЙЦАРИЯНИНГ БАРЧА СОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ КОМПАНИЯЛАРИДАН ЎТИБ КЕТДИ

АҚШнинг Apple корпорацияси 2019 йилда сотилган соатлар сони бўйича Швейцария соат ишлаб чиқарувчи компанияларининг барчасини орта қолдирди. Бу ҳақда Strategy Analytics тадқиқот компанияси хабар берди.

Тахлилчиларга кўра, Apple 2019 йилда бозорга 30,7 миллион донна Apple Watch соатини чиқарган, 2018 йилда бу рақам 22,5 миллионгача ташкил этган бўлиб, савдонинг ўсиши бир йилда 36 фоизни ташкил қилган. Швейцариянинг соат ишлаб чиқарувчи компаниялари эса ўтган йилда 21,1 миллионга соат сотишга муваффақ бўлган. Бу 2018 йилга нисбатан 13 фоиз камроқни ташкил қилади.

Қайд этилишича, Швейцариянинг аънанавий Swatch ва Tissot компаниялари ақли соатлар бўйича рақобатда ютқазмоқда. Apple ўз маҳсулотини чакана каналлар орқали самарали йўллар билан тақдим этмоқда ва тобора рақамли мосламаларни тақишни истайдиган ёш истеъмолчиларни кўпроқ жалб қилмоқда.

КОРОНАВИРУС

ЭНГ ХАРИДОРГИР ҚУРИЛМАЛАР КОРОНАВИРУСДАН ЖАБР КЎРЯПТИ

Хитойда бошланиб, бошқа мамлакатларга ҳам тарқалаётган коронавирусдан технологик компаниялар ҳам зиён кўришмоқда. Дастлаб Xiaomi ўз дўконларини ёпиб, Mi 10 смартфонларининг тўлақонли тақдимотини бекор қилганди, кейин Apple ва Googleнинг ҳам дўкон ва офислари ёпилди...

Nikkei нашрининг ёзишича, Apple корпорацияси ўта талабгир маҳсулотлари – AirPods ҳамда AirPods Pro қулоқчинларини ишлаб чиқариш кўламини кенгайтирмоқчи эди, бироқ айни шу паллада иш орқага кетяпти – AirPodsлар учун бутловчи қисмларни етказиб берувчи Luxshare-ICT, Goertek ва Inventec компаниялари Хитойда карантин бошланганидан буён ёпиқ.

Ишлаб чиқарувчиларнинг қўлида ҳозирда AirPodsларни териш учун нари борса икки ҳафтага етгулик бутловчи қисмлар бор, холос. Янги бутловчи қисмларни етказиб берувчи Хитойда заводларнинг ҳали-вери очилишини кутиш қийин.

ФОТОҚУРИЛМАЛАР

SAMSUNG ТАСВИРНИ 100 МАРОТАБА ЯҚИНЛАШТИРИБ ОЛИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА ЯНГИ СМАРТФОННИ ТАҚДИМ ЭТДИ

Samsung компанияси 11 феврал куни Сан-Францискода ўтказилган тақдимот маросимида ўзининг янги телефонларини намоиш этди. Янги қурилмалар қаторидан Galaxy S20, S20+ ва S20 Ultra, шунингдек, эгилувчан Samsung Galaxy Z Flip смартфонлари ўрин олган.

Samsung Galaxy S20, S20+ ва S20 Ultra телефонларига HDR10+ технологиясини қўллаб-қувватловчи 6,2, 6,7 ҳамда 6,9 дюймли AMOLED дисплейлари ўрнатилган.

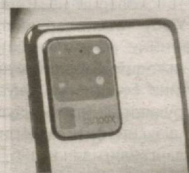
S20 флагманига иккита кенг ўлчамли 12 мегапикселли камералар, шунингдек, 64 мегапикселли телеобъектив ўрнатилган. S20+ қурилмасида эса уч ўлчамли объектларни тасвирга олиш учун қўшимча камера мавжуд. S20 Ultraга 12 ва 108 мегапикселли кенг ўлчамли иккита камера, шунингдек, 48 мегапикселли телеобъектив ўрнатилган. Қурилма 8K форматидagi видеоларни ҳам "кўтара олади".

Ушбу моделларда Space Zoom функцияси мавжуд бўлиб, у гибрид оптик зум ва сунъий интеллект ёрдамида ишловчи рақамли яқинлаштириш бирлашмасидир. S20 ва S20+ қурилмалари тасвирини 30 маротабагача, S20 Ultra эса 100 мартагача яқинлаштира олади.

S20 телефони камералар тизими қоронғи хоналарда ҳам сифатли тасвир олиш имконини беради. Мазкур қурилма учун телефон олинган бир нечта тасвирларни биттага умумлаштиради.

Ҳар уч қурилмага ҳам Guardian Chip процессорлари ўрнатилган бўлиб, ички хотиралари 128—512 гигабайт ораллигида. Тезкор хотираси 8 дан 12 гигабайтгача, аккумулятор сиғими эса 5000 мА/соатгача ташкил этади.

Қизил, кулранг ва ҳаворанг тусли Galaxy S20 қурилмаси 1100 доллардан, S20+ флагмани 1264 доллардан, S20 Ultra эса қарийб 1600 доллардан сотувга чиқиши кутилмоқда.

ЯНГИ ҚУРИЛМАЛАР

ХАОМИ 14 ДОЛЛАРЛИК ЖОСУСЛИК ҚУРИЛМАСИ ИШЛАБ ЧИҚДИ

Smoovie ва Xiaomi компаниялари ҳамкорликда Smoovie Multifunctional Infrared Detector деб номланган қурилмани тақдим этишди. Янги, арзон (14 доллар) қурилма тез-тез меҳмонхона ёки ижара хонадонлар хизматидан фойдаланувчиларга мўлжалланган.

Бу қурилманинг асосий вазифаси — яширин кузатув камерасини топиш.

Бунинг учун қурилмага ўрнатилган махсус тирқиш орқали хоналарга кўз югуртирилса бас, камера объективидан таралаётган инфракизил нурни аниқлаб беради.

Детекторга, шунингдек, сигнализация ҳам ўрнатилган, масалан, у эшик тутқичига ёки бирон нарсага ийиб қўйилса, қимирлатилганда ўзидан баян овоз чиқаради.

Smoovie Multifunctional Infrared Detectorга ўрнатилган 230 мАс сиғимли батарея камерани аниқлаш тартибидан 24 соат, сигнализация тартибидан 72 соатгача ишлаб беради.

Саҳифани С.ТЕМИРОВ тайёрлади.

ҚАЙТАР ДУНЁ

“Боқий” президент қасрдан қамоққа равона бўлди

Айни пайтда Суданни идора этиб турган муваққат кенгаш мамлакат собиқ президенти Умар ал-Баширни Гаагада жойлашган Халқаро жиноий судга топшириш қарорига келган. Бу ўринда гап бир неча юз минг инсоннинг ўлимига алоқадорлик хусусида кетмоқда.

Умар ал-Башир Судан раҳбарлиги-га 1989 йилда ҳарбий тўнтариш орқали келган эди. Шу тариқа у мамлакатни ўттиз йил давомида бошқарди. Қайтар дунё деганларидек, Ал-Баширнинг ўзи ҳам айнан ҳарбий тўнтариш ортидан курсисини топширишга мажбур бўлди.

Суданда тўрт ой давом этган оммавий норозилик намоёнчиликлари ортидан, 2019 йил апрел ойида “боқий” президент ўз лавозимидан кетди. Собиқ давлат раҳбарига қарши коррупция, ноқонуний равишда совға-салом олиш ҳамда хориж валютасини сақлаш бўйича жиноий иш очилди. Гап шундаки, давлат тўнтаришидан кейин ўтказил-

ган тинтувда президентнинг қасридан 6 миллион евро, 351 минг доллар ва 5 миллиард судан фунти (105 миллион доллар) топилган эди. 2019 йил декабрда маҳкама мазкур маблағларни мусодара қилиш шarti билан собиқ президентни икки йил қамоқ жазосига ҳукм қилди. Судан қонунчилигига кўра, 70 ёшдан ошган фуқаролар қамоққа ташланмайди. Шунга кўра, 76 ёшли Умар ал-Башир жазони ахлоқ тузатиш муассасасида ўтайдиган бўлди. Аммо...

Гаагада жойлашган Халқаро жиноий суд Умар ал-Баширни қўпдан буён қатлиом ва инсониятга қарши жиноятларда айблаб келади. Суданда кечган фуқаролик уруши даврида (2003-2006) ҳукумат кучлари ва исёнчилар ўртасида курашларда, БМТ ҳисоб-китобига кўра, 200 мингдан 400 минг нафарга қадар инсон ҳалок бўлган, 2,7 миллион киши бошпанасидан айрилган. Халқаро жиноий суд 2009 йилда

Суданнинг амалдаги раҳбарини қамоққа олиш тўғрисида қарор чиқарган. Қайд этиш жоизки, бунга қадар халқаро маҳкама бошқа бирор амалдаги давлат раҳбарини ҳибсга олиш борасида ҳужжат қабул қилмаган.

Халқаро суд Умар ал-Башир 2019 йилда қамоққа олиниши билан уни экстрадиция қилишни талаб қилган,

аммо Суданни идора этиб турган муваққат кенгаш бунга кўнмаётган эди. Бир неча ойлик музокаралардан кейин Судан маъмурияти собиқ президентни Халқаро жиноий судга топширишга рози бўлди.

Умар ал-Башир эса ўзига нисбатан илгари сурилган барча айбловларни рад этиб келади.

Украинада қарз агентлиги тузилди

Украина Вазирлар Маҳкамаси томонидан давлат қарзлари назорати ва бошқаруви билан шуғулланувчи Қарз агентлиги тузилди. Аввалроқ ўтган йили давлатнинг умумий ва давлат томонидан кафо-

латланувчи қарзлари доллар миқёсидаги ҳисобга кўра, 7,71 фоиз ўсиб, 84 миллиард 4 миллион долларга етгани маълум қилинган. “Ҳукумат қарзларни қайтариш бўйича муаммо бўлмаслиги учун қарз агентлигини тузди”, – деб изоҳ қолдирди мамлакат бош вазири Алексей Гончарук телеграм каналида.

НАТО Ироқдаги миссиясини кучайтиришга қарор қилди

Бу ҳақда альянс бош котиби Йенс Столтенберг маълум қилди. “НАТО халқаро терроризм билан курашни фаоллаштирмоқда. Альянсга аъзо давлатлар мудофаа вазирлари маҳаллий ҳукумат билан яқин ҳамкорликда НАТОнинг ўқув миссиясини кучайтиришга келишиб олди”, – дея таъкидлаган Столтенберг.

НАТО Ироқдан контингентининг бир қисмини январ ойи бошида олиб чиққан эди. Бу АҚШ авиазарбаси оқибатида Бағдодда эронлик генерал Қосим Сулаймоний ҳалок бўлганидан сўнг амалга оширилган.

Аввалроқ НАТО бош котиби айни пайтда нима қилиш мумкинлиги ўрганиб чиқилаётгани ва жанговар миссияларни кучайтириш режалаштирилмагани ҳақда гапирган. Шунингдек НАТО хавфсизлик мақсадларида Ироқдан ўз ходимларининг бир қисми чиқарилиши ҳақида маълум қилган.

Эроннинг энг нуфузли генерали Қосим Сулаймоний 3 январь куни Трампнинг буйруғига кўра ўлдирилган. АҚШ президенти Сулаймонийни террорчи деб атаган, Эрон генералнинг ўлими учун ўч олишга вазъа берган. 8 январга ўтар кечаси Эрон АҚШнинг Ироқдаги ҳарбий базаларига ракета зарбалари берган. Шунингдек, Эрон ядро келишувидан тўлиқ чиққанини маълум қилган ҳамда АҚШ армияси ва Пентагонни террорчилик ташкилотлари деб эълон қилган.

Хорижлик инвесторга фуқаролик берилади

Черногорияга инвестиция киритгани учун мамлакат фуқаролигини олган илк хорижлик Бирлашган Араб Амирликлари инвестори бўлди.

Мамлакат фуқаролигини олиш учун инвестиция киритиш ва давлат фондини инвестициялаш лозим. Инвесторга икки имкон берилади: биринчиси – ҳукумат тасдиқлаган лойиҳага кўра ҳудудлар ривожига 450 минг евро инвестиция киритиш, иккинчиси – кам ривожланган ҳудудлар ривожини учун камида 250 минг евролик инвестиция киритишдан иборат. Инвестор ўз активларини беш йилдан сўнггина сотиши мумкин, бунда у фуқароликни сақлаб қолади.

АҚШга қарши ташқи ўйинчилар ким?

АҚШнинг 2020-2022 йилларга мўлжалланган янги стратегияси эълон қилинди. Унда Россия ва Хитой таҳдидлар рўйхатида биринчи ўринга қўйилган. Ҳужжат Контрразведка ва хавфсизлик миллий маркази томонидан тузилган. “АҚШни нишонга олган ўйинчилар сони кўпаймоқда. Россия ва Хитой бутун дунёда АҚШга қарши воситалардан фойдаланмоқда, улар замонавий разведкага эга. Кўшма Штатларни душманлар қаторига қўшувчи ўйинчилар сони эса кўпаймоқда”, – дейилади ҳужжатда.

Куба, Эрон, Шимолий Корея, “Ҳизбуллоҳ” ҳаракати, ИШИД ва “Ал-Қоида” террорчилик ташкилотлари, шунингдек, трансмиллий жиноий ташкилотлар ҳам таҳдидлар сирасига киритилди. “Ушбу ўйинчилар тобора мураккаб воситалардан фойдаланмоқда. Биометрик қурималар, автоном тизимлар, юқори аниқликдаги расмлар, илғор шифрлаш ва кузатув механизмлари, шунингдек, маълумотларни таҳлил қилишга жиддий эътибор қаратишмоқда. Технологиялар рақибларга мақсадга эришиш ва рақобатчиларига босим ўтказишда янги имкониятларни очди”, – дейилади стратегияда.

Австралиялик йигит “уйқудаги малика” касалига чалинди

Австралиялик 21 ёшли Харри Данн ноёб касалдан азият чекмоқда. У “уйқудаги малика”, деб номланадиган Клейн-Левин синдроми билан оғриган. Жуда кам учрайдиган ушбу асаб касаллиги туфайли киши узоқ муддатли уйқуга кетади. Баъзан бемор бир неча кундан бир неча ойгача ухлаши мумкин. Кўпинча бу касалликка ўсимирлар йўлиқади, аммо болалар ва катта ёшлиларда ҳам учраб туради. Бемор уйку вақтида сув ичиши, оватланиши ва бошқа ишларни бажариши мумкин, аммо атрофдаги воқеаларни ҳис қилмайди. Уйғонганидан сўнг эса нималар рўй берганини эслай олмайди.

Асаб касаллигидан азият чекаётган Харри Данн 41 кун мобайнида узлуксиз ухлади. Унда аввал ҳам шундай ҳолат кузатилган, масалан, 16 ва 17 ёшга тўлганда туғилган кунини ухлаб ўтказган.

Маҳмуд Аббос: Фаластин пишлоққа ўхшаб қолди

Фаластин раҳбари Маҳмуд Аббос БМТ Хавфсизлик кенгашидаги нутқида АҚШ президенти Доналд Трамп тақлиф этган Яқин Шарқ тинчлик режаси қабул қилинмаслигини билдирди. Унинг таъкидлашича, Трампнинг режаси фаластинликларнинг қонуний ҳуқуқларини поймол қилади. “Пойтахти Шарқий Куддус бўлмаган ва худуди бўлинган Фаластинни қабул қилмаймиз”, – деди у.

Шунингдек, Аббос Трампнинг режаси минтақага тинчлик олиб келмаслигини таъкидлаб, АҚШ тақлиф қилаётган Фаластин харидада кўрсатди ва уни Швейцария пишлоғига ўхшатди.

У.ЙУЛДОШЕВ тайёрлади

ИСЛОҲОТЛАР ТУБ МОҲИАТИНИ АНГЛАМОҚ КЕРАК

Бугунги раҳбар нафақат аниқ бир касб-ҳунарнинг эгаси, қолаверса, юксак интеллектуал тафаккур соҳиби, узоқни кўра оладиган, доимо янгиликка интилиб, замон билан ҳамқадам бўлиб яшайдиган шахс бўлмоғи лозим. Унинг ўз малакасини ошириб, замонавий билимларни мунтазам эгаллаб бориши давр талабидир. “Радиоалоқа, радиозширтириш ва телевидение маркази” ДУК раҳбар ходимлари учун жорий йилнинг 4-7 феврал кунлари ташкил этилган махсус малака ошириш ўқув курслари ҳам айнан раҳбарликнинг шу жиҳатларига қаратилди.

Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга Мурожаатномаси мазмун-моҳияти таҳлили билан бошланган ўқув курслари мобайнида тингловчиларга малакали профессор ўқитувчилар, эксперт ва ҳуқуқшунослар томонидан соҳага оид назарий ва амалий семинарлар, тақдиротлар ўтказилди. Хусусан, ўқув курслари давомида корпоратив бошқариш асослари, бизнесни ташкил этиш ва бошқаришда рақамли технологияларни қўллаш; замонавий маркетинг тушунчаси, маркетинг тамойиллари, мақсад ва вазифалари; техник йўналишдаги масалаларни ечиш йўллари; низолар ва уларни бошқаришнинг психологик йўллари; бизнес режасини ишлаб чиқиш ва бизнесни бошқаришнинг психологик жиҳатла-

ри; корхона фаолиятида меҳнат қонунчилиги; янги таҳрирдаги Солиқ кодексига киритилган ўзгаришлар ва уларни амалиётга қўллаш; ҳўжалик субъектлари амалиётида учрайдиган муаммолар ва уларнинг қонунчилик асосида ҳал этилиши мавзуларида маърузалар ўқилиб, тингловчилар томонидан муҳокама қилинди.

Шунингдек, ҳудудий филиаллар раҳбарлари фаолиятда юзга келаётган муаммоларни бартараф этиш, ечимларини топиш бўйича ўзаро амалий суҳбатлар ўтказиш ва тажриба алмашиш имкониятига ҳам эга бўлдилар.

Малака ошириш ўқув курслари якунида тингловчиларга махсус сертификатлар ва эсдалик совғалари топшириш тadbiri бўлиб ўтди. Унда сўзга чиқ-

қан “РРТМ” ДУК бош директори М.Собиров корхонада ходимларнинг малакасини ошириш ишларини анъанавий тарзда йўлга қўйиш лозимлигини таъкидлади.

– Бугунги кунда мамлакатимизда шиддат билан кечаётган янгиликлар жараёнида бошқарув кадрларининг билим ва кўникмаларини ўзгараётган шароитларга мослаштириш, раҳбар ходимларни тайёрлашга, улар малакасини оширишга янги ҳал ёндашишни талаб этмоқда, – деди жумладан М.Собиров. – Бошқарувни самарали ташкил этишда етакчилар, яъни раҳбар кадрларнинг ўрни ва роли беқиёсдир ва шу сабабдан замонавий раҳбарлар янги дунёқарашга эга бўлиши, ислохотларнинг туб моҳиятини чуқур англаб етиши, ўз устида мунтазам ишлаш талаб этилади. Бу каби ўқув курслари юқоридаги масалаларни ҳал этишда муҳим аҳамият касб этади.

Тadbирда сўз олган тингловчилар ҳам ўтказилган ўқув машғулотлари жуда фойдали бўлганлиги, олинган билимлар бугунги кунда соҳа олдига қўйилган вазифаларни бажаришда қўл келишини таъкидладилар.

Усмонжон ЙЎЛДОШЕВ,
“Xabar” мухбири

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА КОММУНИКАЦИЯЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВАЗИРЛИГИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 22 ноябрдаги 458-қарори билан тасдиқланган Телекоммуникациялар соҳасидаги фаолиятни лицензиялаш тўғрисида низоимнинг 49-бандига мувофиқ:

“DIV” масъулияти чекланган жамиятининг (Бухоро вилояти) аризасига мувофиқ шахарлараро телекоммуникация тармоқларини қуриш бўйича фаолиятига 2014 йил 17 декабрда берилган АА серияли 0005231 рақамли;

“TELECOM DIRECTION” масъулияти чекланган жамиятининг (Тошкент шаҳри) аризасига мувофиқ маҳаллий телекоммуникация тармоқларини қуриш бўйича фаолиятига 2018 йил 26 декабрда берилган АА серияли 0006639 рақамли.

“SILK ROAD TELECOM” масъулияти чекланган жамият шаклидаги қўшма корхонасининг (Тошкент шаҳри) аризасига мувофиқ:

– маҳаллий телекоммуникация тармоқларини лойиҳалаш, қуриш, фойдаланиш ва хизматларини кўрсатиш бўйича фаолиятига 2016 йил 26 августда берилган АА серияли 0005897 рақамли;

– шахарлараро телекоммуникация тармоқларини лойиҳалаш, қуриш, фойдаланиш ва хизматларини кўрсатиш бўйича фаолиятига 2016 йил 26 августда берилган АА серияли 0005898 рақамли;

– халқаро телекоммуникация тармоқлари хизматларини кўрсатиш бўйича фаолиятига 2016 йил 26 августда берилган АА серияли 0005899 рақамли лицензияларнинг амал қилиши 2020 йил 30 январдан тугатилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 22 ноябрдаги 458-қарори билан тасдиқланган Телекоммуникациялар соҳасидаги фаолиятни лицензиялаш тўғрисида низоимнинг 23 ва 52-бандларига мувофиқ “GPAY PAYMENT TECHNOLOGIES” масъулияти чекланган жамиятига (Тошкент шаҳри) маълумотлар узатиш тармоқларидан фойдаланиш ва хизматларини кўрсатиш бўйича фаолиятига 2019 йил 29 июлда берилган лицензия бекор қилинди.

МУҲАММАД АЛ-ҲОРАЗМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ ҚҲЙИДАГИ ЛАВОЗИМЛАРГА ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудири: “Энергия таъминлаш тизимлари” кафедраси – 1

Катта ўқитувчилар: “Гуманитар фанлар” кафедраси – 1, “Ахборот технологиялари” кафедраси – 1, “Тизимли дастурлаш асослари” кафедраси – 1, “Олий математика” кафедраси – 1, “Компютер тизимлари” кафедраси – 1.

Ассистент (ўқитувчи)лар: “Чет тиллари кафедраси” – 1, “Ахборот технологиялари” кафедраси – 1, “Мултимедиа технологиялари” кафедраси – 1, “Информатика асослари” кафедраси – 1, “Маълумотларни узатиш тизимлари ва тармоқлари” кафедраси – 1

Аризалар эълон чоп этилган кундан бошлаб бир ой ичида қабул қилинади. Танловга қўрсатилган лавозимлар бўйича фан докторлари, доцентлар, фан номзодлари ва соҳанинг етук мутахассислари қатнашишлари мумкин.

Манзил: Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси,
108-уй, тел: 71-238-64-06.

Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг 2019 йил 24 декабрдаги 466-ф-сонли фармойишига асосан “Алоқа ва ахборотлаштириш соҳаси тарихи ва мероси” жамоат фонди ҳисобрақамига 2020 йил 10 февралда “Ўзбектелеком” акциядорлик компанияси томонидан 50 000,0 минг сўм ҳомийлик пули келиб тушди. Мазкур маблағ “Алоқа ва ахборотлаштириш соҳаси тарихи ва мероси” жамоат фонди ҳамда Алоқа тарихи музейининг 2020 йил учун тасдиқланган смета харажатларига йўналтирилади.

ТАБРИКЛАЙМИЗ

“Ўзбекистон почтаси” АЖ Наманган филиалининг Тўрақўрғон туманлараро почта алоқаси боғламаси жамоаси Жомашўй алоқа бўлими бошлиғи **Анипия ҲУСАНОВНИ** қутлуг 50 ёши билан муборақбод этади. Унга сўхат-саломатлик, оилавий тинчлик-тотувлик тилаб қолади.

ТАДБИР

НАВОИЙ ДАҲОСИГА ЭҲТИРОМ

Вилоятимиз олий ўқув юртларида ўзбек адабий тилининг асосчиси, буюк шоир ва мутафаккир, улуг давлат арбоби Алишер Навоий таваллудининг 579 йиллигига бағишланган илмий анжуманлар, корхона ва ташкилотларда етук олимлар, таниқли шоир ва адиллар билан учрашувлар бўлиб ўтди.

Биргина Аҳмад Фарғоний номидаги ахборот-кутубхона марказида иккита тadbир ташкил этилди. Ҳарбий қисмларнинг “Навоий асарлари билимдонлари” кўрик-танловида “Навоий издошлари”, “Темурбеклар” ва “Билимдон ҳарбийлар” жамоалари ўртасида қизгин баҳслар ўтказилиб, ғолиблар АКМ томонидан тақдирланган бўлса, “Навоий даҳосига эҳтиром” маънавий-маърифий адабий кечада “Темурбеклар” ҳарбий академик лицейи ўқитувчиси, ёш тадқиқотчи олима Феруза Бойназарованинг маърузаси тингланди. Маърузада Ҳазрат Алишер Навоийни англаш, ижодини пухта ўрганиш, қатор асарлари кенг оммага мўлжалланиб тайёрланаётгани, дунё миқёсида Навоий олтин мероси тарғиботининг аҳамиятига эътибор қаратилди.

Тadbир Фарғона ҳуқуқшунослик коллежи ўқувчилари, Фарғона шаҳридаги 4-умумтаълим мактабининг устоз Сурайё Тўхтасинова, Фарғона ихтисослаштирилган санъат мактабининг Дилшод Турсуналиев раҳбарлигидаги ўқувчилар гуруҳлари яхши тайёргарлик кўриб келганликлари билан, айниқса, эсда қоларли бўлди.

Иштирокчиларга АКМ эсдалик совғалари ва ташаккурномалари топширилди.

Ҳафиза САЛЯҲОВА,
“Xabar”нинг Фарғона вилоятидаги мухбири

ЭЪЛОНЛАР

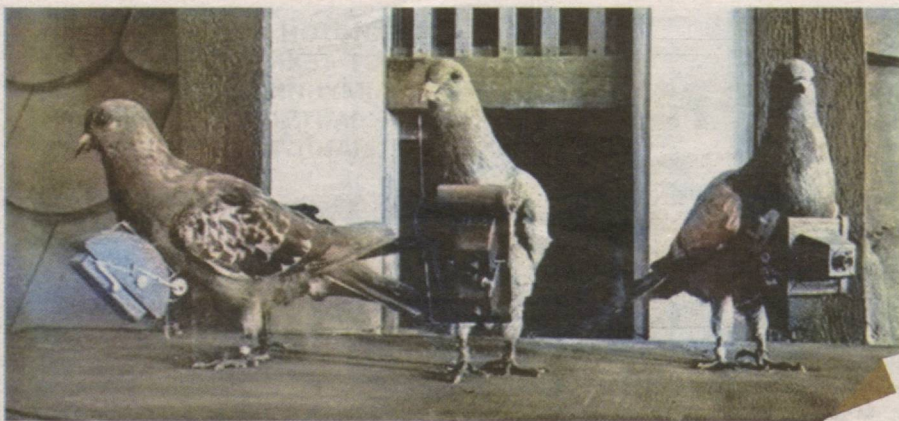
ЎзДЖТУ томонидан 2006 йилда Маликова Барно Абдумавляновнага берилган В 194510 рақамли диплом ва иловаси йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

Тошкент давлат техника университети томонидан 1999 йилда Сирожидин Улашович АЛИКУЛОВ номига берилган 014499 рақамли диплом ва унинг иловаси йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

УТЕРЯННОЕ удостоверение на бесплатный проезд серии О'ZR №006590 от 03.03.2017., выданное Департаментом по лицензированию и координации движения всех видов пассажирского транспорта хокимията города Ташкента на имя Миладуллаева Сунната Хамидуллаевича **СЧИТАТЬ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ.**

16 | ФОТОФАКТ

Фотограф-каптарлар. Улардан Биринчи жаҳон уруши пайтида кенг фойдаланилган. 1909 йил.

ТАДҚИҚОТ

ЭГИЗАКЛАР ВАЗНИ УЛАР ҲАҚИДА БАШОРАТ ҚИЛАДИ

Туғилиш вақтидаги вазн орқали эгизакларнинг ўқишдаги муваффақиятлари фарқини аниқлаш мумкин экан. Эгизаклардан камроқ вазнга эга чақалоқлар математика ва ўқишдан ёмон натижаларни кўрсатишган ҳолда тажовузга ҳам мойилроқ бўлишаркан.

Жоржтаун университети (АҚШ) олимлари янги туғилган эгизакларнинг вазни тўрт ёшида уларнинг ақлий ва ижтимоий ютуқларига қандай таъсир қилишини текширишди. Тадқиқот оилаларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳолатини ҳисобга олган ҳолда олиб борилди. Тадқиқотимиз шуни кўрсатдики, мактабга яхши тайёргарлик нисбатан юқори туғилиш вазни билан боғлиқ, айниқса, ижтимоий-иқтисодий мақоми паст бўлган болалар учун, – дейди Жоржтаун университети докторанти – тадқиқот раҳбари Кейтлин Хайнс. Унга кўра, илгари ота-оналар бола ҳаётидаги муваффақиятларга вазн омилли таъсирини бартараф қилишга эмас, балки ривожланишдаги камчиликларга эътибор қаратишган.

Тадқиқотда Эрта болаликни Лонгитюд (асосан социология ва психологияда қўлланиладиган илмий метод) тадқиқ қилиш (ECLS) маълумотларидан фойдаланилган. Олимлар туғилиш оғирлиги бир-биридан фарқ қиладиган 700 жуфт эгизаклар ҳақидаги маълумотларни танлаб олишди. Тадқиқотчиларнинг фикрича, ушбу маълумотлар географик, ижтимоий-маданий ва диний омилларни ҳисобга олган ҳолда АҚШ аҳолисининг демографик хусусиятларини акс эттиради.

Бундан ташқари, тадқиқот муаллифлари ўз натижаларида маълум чекловлар мавжудлигини ҳам таъкидлашмоқда. Яъни, вақтидан олдин ва қандайдир асоратлар билан туғилган болалар ягона ҳомиладорлик билан дунёга келган болаларга нисбатан кам вазнга эга бўладилар. Шу боис тадқиқот натижалари сўнгилари учун аҳамиятсиз бўлиши мумкин.

Тадқиқотда болаларнинг тўққиз ойлик ва тўрт ёшлик кўрсаткичлари баҳоланди. Болаларнинг хатти-ҳаракатлари ҳақидаги сўровномада уларнинг асосий васийлари (кўпинча оналар) ва тарбияланувчилари иштирок этишди. Шунингдек, тўрт яшар болалар учун математика ва ўқишдаги ютуқлар баҳоланди. Ижтимоий-иқтисодий ҳолат (ИИХ) она тарбияси ва оила даромадидан келиб чиқиб ўлчанди. Натижа эса оғирроқ вазн билан туғилган болалар математика ва ўқишда юқори ютуқларга эришиши бўйича ишончли таҳминларни кўрсатди. Шунингдек, бу омил ижтимоий хулқ (дўстлик, қизиқиш, меҳрибонлик)ни кенгроқ намоён қилиш билан бирга, тажовузкор, таъсирчан ва зарарли хатти-ҳаракатларнинг камайишини яққол акс эттиради. Бу боланинг мактабга киришдаги муваффақиятига ҳам таъсир қилар экан. Бу ИИХ паст бўлган оилаларнинг вазни кам бўлган фарзандлари аслида ўз ижтимоийлашуви борасида икки томонлама таҳдидга дуч келишини аниқлади. Олимларнинг тушунтиришларича, кам вазн янги туғилган чақалоқнинг соғлиғи ёмонлигидан далолат беради ва бу неврологик ривожланишнинг бузилишига олиб келади.

Бундан ташқари, тадқиқот муаллифлари ўз натижаларида маълум чекловлар мавжудлигини ҳам таъкидлашмоқда. Яъни, вақтидан олдин ва қандайдир асоратлар билан туғилган болалар ягона ҳомиладорлик билан дунёга келган болаларга нисбатан кам вазнга эга бўладилар. Шу боис тадқиқот натижалари сўнгилари учун аҳамиятсиз бўлиши мумкин.

У.ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади

ИБРАТ

АЛДАНИБ ҚОЛМАНГ

Бир одам йўлда кетаркан, деҳқонга дуч келибди ва салом берибди:

- Ассалому алайкум!
- Ваалайкум ассалом! Йўл бўлсин, биродар?
- Сигиримга ем олмоқчиман, шу тарафда бир баққол бор экан, шунинг дўконига кетяпман.
- Шунақами... унда эҳтиёт бўл, алданиб қолма!
- Мени ҳеч ким алдай олмайди!
- Мен айтдим-қўйдим-да...

У одам баққолнинг дўконига етиб келибди. Саломалиқдан сўнг, емнинг нарҳини сўрабди. "Фалон нарх", – дебди баққол.

– Яхши, менга ўн кило берсангиз. Баққол ўтирган жойидан кўзгалмабди. Қўли билан дўконнинг орқа томонига эринибгина ишора қилиб дебди:

– Уша ёққа ўтиб, емдан керагини олгин-да, менга пулини тўлаб кетавер. Ем тўкиб қўйилган жойда тарози ҳам бор.

Харидор кўрсатилган тарафга ўтиб, халтасини тарозига қўйиб, ем сола бошлабди, ўн кило бўлгандан кейин қараса, атрофда ҳеч ким йўқ, баққол ўтирган жойдан бу тараф кўринмайди ҳам. Одам халтасига тўрт-беш кило ортиқча ем солибди ва баққолга ўн кило ем учун пул тўлаб, уни алдабди. Чикиб, ўз йўлига кетибди. Йўлда яна боғия деҳқонни учратибди.

- Ем олдингми? – сўрабди деҳқон.
- Ҳа олдим. Сиз алданиб қолма, дегандингиз. Баққолингиз алдашни эплайдиган одам эмас-ку, бир жойда мудраб ўтирибди. Қайтага мен уни боппладим, тўрт-беш кило ортиқча ем олдим, сезгани ҳам йўқ...

Деҳқон бу одамнинг юзига ачиниш билан боқиб, бошини сарак-сарак қилибди:

– Мен сенга айтгандим-а, алданиб қолишдан эҳтиёт бўл, дегандим-а!..

...Бугун сизни кимдир алдаган бўлса, куюнманг, ғам чекманг, зотан бугун сизнинг эмас, алдаган кимсанинг алданиш куни бўлибди.

Турк тилидан Фарангис ИСОМИДДИН таржимаси

Ўқитувчи ўқувчисидан сўради:

- "Қанд" сўзини қўшиб бир гап туз-чи!
- "Эрталаб қаҳва ичдим".
- Бу гапта "қанд" сўзи йўқ-ку?
- Қанд қаҳванинг ичиди эриб кетган-да!

Онаси уйку олдиан қизига эртақ ўқиб бермоқда:

– Қадим замонда бир хунарманднинг уч ўғли бўлган экан. Тўнғич ўғли жуда доно, ўртанча ўғли унчалик ҳам ақлли эмас, кенжа ўғли эса умуман тентак бўлган экан.

Қизалоқ: – Ойшон, хунарманднинг соғлиғи борган сари ёмонлашиб бораверган экан-а?

Онаси: – Нега унақа деяпсан қизим?

Қизалоқ: – Ана, ўзингиз ўқидингиз-ку, фарзандлари борган сари ёмонлашиб борапти экан.

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА КОМУНИКАЦИЯЛАРИНИ РИВОЖЛАТИРИШ ВАЗИРЛИГИ Бош муҳаррир Абдуғани АБДУРАҲМОНОВ	ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Шухрат СОДИҚОВ (Ҳайъат раиси), Назиржон ҲАСАНОВ, Коммуна ИРИСБЕКОВА, Тўлқин ТЕШАБОВЕВ, Лутфилло ТУРСУНОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Усмоножон ЙЎЛДОШЕВ (масъул котиб).	МАНЗИЛИМИЗ: 100000, Тошкент шаҳри, Амир Темури 1-тор кўчаси, 2-уй (мўлажал: Олой базори). Телефонлар: 71-234-18-59, 71-234-18-31, факс: 71-234-17-91. E-mail: info@xabar.uz Обуна индекси — 228.
	Тахририятга келган қўлёзма ва суратлар эгаларига қайтарилмайди. Муаллифларнинг фикрлари тахририят фикридан фарқлангани мумкин. Нашримиздан кўчириб босилганда "Xabar"дан олинганлиги кўрсатилиши шарт. Газетани тайёрлашда интернет материалларидан ҳам фойдаланилади. Баҳоси келишилган нархда.	Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. Дизайнер: Аслиддин БҮРИЕВ. Навбатчи: Мухиддин СОЛИЕВ.
Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 0016 рақами билан 2013 йил 23 июлда рўйхатта олинган.	Газета ҳафтанинг жума кунини чиқади "Шарқ" наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Манзил: Тошкент шаҳри, "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.	G-257 сонли буюртма. Офсет усулида босилди. Қоғоз бичими А-3, ҳажми 4 босма табоқ. Адади: 4835 нусха.
Вилоят муҳбирлари:	Андижонда 226-47-80 Бухорода (99)854-7305 Жиззахда (94) 199-95-64 Наманганда (91) 353-71-25 Новоайла 225-91-10 Нукусда 554-35-45 Самарқандда (91)557-84-44 Термизда (91)235-88-68 Тошкентда 234-18-59 Урганча (97) 211-65-05 Фарғонада 244-18-05 Қаршида (93)931-08-99	ISSN 2010-6424 Босишга топширилди — 23.00. Босишга топширилиш вақти — 24.00.